Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 219 (15842) | 1981 оной сентябриин 22, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

СОВЕДҮҮДЭЙ САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИНУУД

Республикымнай ажалшад бүхы совет арадтаяа хамта, КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн хүдэлжэ байна. Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ, тараа хуряалгын энэ халуун хаһын үедэ нютагай Соведүүд, бүхы депутадууд хүн зоной дунда эмхидхэлэй, олоной хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Энэ шухала хэрэг гол түлэб саг үргэлжын комиссиин гэшүүдэй эдэбхи түсэлөөр бэелүүлэгдэнэ. Баргажанай районой Һубын, Хяагтын районой Худэрэй сельсэ, Хоринэй поселково Соведүүдэй ажалшадай үбһэ хуряалгын урда тээ гаргаһан үүсхэлынь хаа хаанагүй, үргэнөөр дэмжэгдэжэ, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ хүн бүхэнэй хабаадаха, бүхы үбһэ тэжээлээ гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаха хэрэгтэ горитойгоор нүлөөлһэн байна. Иимэ үүсхэл гаргахада дурдагдаһан нютагай Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинууд ехэ хубитаяа оруулһан юм.

Тодорхойлбол, нютагай Соведүүдэй сесси, гүйсэдкомуудай заседани дээрэ хэлсэгдэһэн асуудалнуудтай танилсахада, тэдэнэй хэды шэнэлэн хүдэлмэри ябуулжа байһаниинь элеэр харагдана. Промышленность, хүдөө ажахы, соёл болбосорол, арадай гэгээрэл хүгжөөлгэ, ажалшадай ажаһуудалай, худалдаа наймаанай, медицинскэ эрилтэнүүдые хангалга нютагай Соведүүдэй үдэр бүриин анхаралда байдаг гэшэ. Соведүүдэй гүйсэдкомууд гансал өөһэдынгөө шадалаар хүсөөр эдэ бүгэдые һайнаар эрхилхэнь бэрхэтэй. Түбхын түрүүн эдэбхитэдые, депутадуудые олоорнь хабаадуулха шухала болоно. Эндэ нютагай Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинууд тон ехэ үүргэтэй.

Хуулиар үгтэһэн эрхэеэ зүбөөр хэрэглэн, саг үргэлжын комиссинууд нютагай Соведүүдэй, тэдэнэй гүйсэдкомуудай ажал хүдэлмэридэ ехэ туһа хүргэжэ байдаг. Тэдэнэр Соведүүдэй сесси, гүйсэдкомуудай заседани дээрэ харагдаха асуудалнуудые бэлдэлсэдэг, урдшалан хаража үзэжэ, олон шухала хэрэгүүдые шалгаад, өөһэдөөшье хэмжээнүүдые абадаг байна.

Ажал хүдэлмэри дээрээ үүсхэл, оролдолго гаргаһан, абаһан уялга, саашанхи зорилгонуудаа һайнаар дүүргэжэ байдаг саг үргэлжын комиссинууд манай республикада үсөөн бэшэ. Республикымнай Верховно Соведэй саг үргэлжын комиссинууд ажал ябуулгаяа саг үргэлжэ эдэбхижүүлжэ байдаг. Жэшээлбэл, 1980—1981 онуудта тэдэ комиссинуудай заседанинууд дээрэ сагай эрилтээр табигдаһан 35 асуудал зүбшэгдөө. Министерствэнүүд болон албан зургаануудай, предприятинууд ба организацинуудай олон хүтэлбэрилэгшэд элдэб асуудалнуудаар комиссиин урда хөөрэлдөө юм. Эхэнэрнүүдэй ажал ба ажаһуудалые һайжаруулха, эхын, үхибүүдэй эрхэнүүдые хамгаалха талаар 1977 ондо түрүүшынхиеэ байгуулагдаһан саг үргэлжын комисси (түрүүлэгшэнь депутат И. А. Антакшинова) нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулһан байна. Тус комисси һүүлэй жэлнүүдтэ промышленна олон предприятинууд, колхоз болон совхозуудта ажалладаг эхэнэрнүүдэй ажаһуудалые, ажалайнь газарые шалгажа үзөөд, зохихо хэмжээнүүдые абаа.

Саг үргэлжын комиссинуудай гэшүүд экономическа болон социальна хүгжэлтын түсэбүүдые дүүргэхэ, һуурин тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо, хангалга һайжаруулха хэрэгтэнь Соведүүдтэ горитойгоор туһална. Тодорхойлходо, Хурамхаанай районой Соведэй соёл культурын талаар саг үргэлжын комисси (түрүүлэгшэнь В. И. Будаев) олон шухала хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлээ болонхой. Эндэхи соёлой эмхи зургаануудай үбэлэй сагта хүдэлхөөр хэр зэргэ бэлдэһэн тухай, ажалшадай сүлөө сагаа яажа үнгэргэдэг тухай гэхэ мэтэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ байха юм. Эдэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэһээ урид саг үргэлжын комиссиин гэшүүд үргэн шалгалта үнгэргөө һэн. Иимэ шалгалтануудай дүнгүүдээр дары хэмжээнүүд абтана, дутагдалнуудые усадхаха саг болзорынь заагдана, удаань тэдэнэй тоосоое шагнана. Тингэжэ Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинууд дутагдалнуудые усадхадаг, гүрэнэй түсэб болон социальна уялгануудые амжалтатайгаар дүүргүүлдэг болобо.

Социалис хуули сахиха, ажалай журам болон ниитын журам бэхижүүлхэ, хамтын зөөри арьбадхаха талаар арадай депутадуудай Северобайкальска городской Совет, тэндэхи поселково Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинууд хүдэлмэреэ һалаа эдэбхитэйгээр ябуулна. Бэшүүрэй районой Бага-Куналейн сельсэ, Түнхэнэй—Тоорын, Захаминай—Санагын, Улаан-Үдын районой Хүйтэнэй, Сэлэнгын—Ноёхоной сельсэ болон сомоной Соведүүдэй комиссинууд жэшээтэ һайнаар хүдэлнэ.

Гэбэшье зарим районуудай, городуудай, сельсэ, сомон, поселково Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэридэ горитойхон дутагдалнууд үзэгдэнэ. Хэжэнгын, Мухар-Шэбэрэй, Зэдын районуудай Соведүүдэй зарим комиссинууд үшөөл һулаар ажалаа эмхидхэнэ. Тэдэнэй гэшүүд предприяти, организаци, колхоз, совхозуудаар үсөөн ябана, ажал хүдэлмэриинь һайнаар хинанагүй, өөһэдынгөө заседани дээрэ харанагүй, сесси, гүйсэдкомой заседаниин үзэмжэдэ табинагүй. Нютагай Соведүүдэй саг үргэлжын зарим комиссинууд Соведүүдэйнгээ сесси, гүйсэдкомуудайнгаа заседанида асуудал бэлдэлгэдэ һулаар хабаадалсана, ниитын организацинуудтай һула холбоотой байна.

Эдэ ба бусад дутуу дунданууд юун дээрэһээ гаранаб гэхэдэ, нютагай Соведүүдэй зарим гүйсэдкомууд саг үргэлжын комиссинуудта һаналаа багаар табина, һулаар хүтэлбэрилнэ, мүртэй туһа хүргэнэгүй, үүсхэл оролдолгыень дэмжэнэгүй, түрүү дүй дүршэл шэнжэлжэ, бүгэдын хэрэг болгожо шаданагүй.

«...НЮТАГАЙ СОВЕДҮҮДЭЙ АЖАЛ ЯБУУЛГАДА ҺОНИРХОЛТОЙ, ШЭНЭ ОЛОН ЮУМЭ БИИ БОЛОО. НЮТАГАЙ АЖАХЫН, ХҮН ЗОНИИЕ ХАНГАЛГЫН АСУУДАЛНУУДТА АНХАРАЛАА ҺУЛАДУУЛАНГҮЙ, ТЭДЭНЭР ЭКОНОМИЧЕСКА БА СОЦИАЛЬНА ХҮГЖЭЛТЫЕ КОМПЛЕКСНО ШЭНЖЭЭР ХАНГАЛГАДА ҮРИ ЕХЭ ХУБИТАЯА ОРУУЛНА. СОВЕДҮҮД ТЭДЭНЭЙ ГАЗАР ДЭЭРЭ БАЙДАГ ПРЕДПРИЯТИНУУД БОЛОН ОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИИЕ БҮРИ ЭДЭБХИТЭЙГЭЭР ТААРУУЛАН УДАРИДАНА, ХИНАНА», — гэжэ Л. И. Брежнев зааһан байна.

Ушар иимэһээ арбан нэгэдэхи табан жэлдэ саг үргэлжын комиссинуудай ажал хүдэлмэреэ эрид һайжаруулхын тула нютагай Соведүүд, тэдэнэй гүйсэдкомууд хүтэлбэрилгэеэ һайжаруулха, үүсхэл оролдолгыень дэмжэхэ, гэжэ байһан хэрэгээрнь ходо һонирхожо, комиссинуудай гэшүүдые һургаха, тэдэнтэй семинар зүблөө үнгэргэжэ байха, һайнаар хүдэлэгшэдэй дүй дүршэл бүгэдын шадабари болгохын түлөө оролдохо ёһотой.

УРГАҺАН ЛЭ ЮУМЭ ГЭЭЛТЭ, ХОРООЛТОГҮЙГӨӨР ХУРЯАЯ!

Репортаж

ЗЭЛЭ ТАТАН...

...дэхи механизаторнууд шадалаараа оролдоно.

Бүхы машина, техникые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахын түлөө XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоз тараа хуряалгын томодхогдоһон нэгэ звено эмхидхээ юм. Энэ звенонь түрүүн Ташаланай отделенидэ эртэ тариглаһан шэниисэ хуряажа дүүр...

Алтан шара боложо эхилһэн ой модотой хадануудай хоорондуур, ойн соорхойгоор бага шаралшаһан, бага ногообтор тараанай полинууд эндэ тэндэ тэбхылдэнэ.

Мухар-Талын бригадын таряалан эхэнхидээ ойн соорхой соогуур, тэрэнэй захаар, хүнхэр жалга газарнуудта байдаг юм. Иимэ багахан газарнуудай полиин ургасые комбайнуудаар хадаха, хуряахада нэгэ талаараа бэрхэтэй. Харин нүгөө талаараа эндэхи газарай хүрьһэн шииг нойто элбэгтэй, хуурай, һалхинда ехэ үлеэгдэдэггүй байна бшуу. Тиимэһээ ургасань бэшэ тээгүүрхидэ орходоо һуратгүй һайн байдаг.

Байгша ондошье энэ ажахын Ташалан, Нарин гэжэ газарнуудай тарлалан дээрэһээ гектарай 1,5—2 центнер ургасын абтахадань, мухарталынхин гектарай 13—15 центнер хүрэтэр тараа сохижо абана. Гансашье иимэ газартай байһандаа эндэхид һайн ургаса хуряана бэшэ, харин сэбэр паараа зүбөөр, бүхы нарин заабариин ёһоор бэлдэдэг, агротехникые жэншэдгүй сахидаг гэжэ үнинэй суутай юм.

Отделениин тракторна бригадын тоо бүридхэгшэ П. Н. Афанасьевтай ябахадаа, аржагар һайн томо хоолосуудтай шэниисын ургасын эбхэрэн долгилжо байхые урмашан хараа һэмди. Иимэ һайн таряагаа заахашье гээлтэгүйгөөр хуряажа абаха гэжэ энгээд, удаань Мухар-Талын полинуудта ороо. Һүүлдэнь Наринай отделениин тараа хуряажа захалха байна. Тингэжэ техникэнь зүбөөр хэрэглэгдэнэ, үлүү ябадал гаргагданагүй.

Агрегадууд бүлэг бүлэгээрээ хүдэлгэгдэдэг. Эгээл дүршэлтэй бэрхэ хүниинь нүхэдөө дахуулан, загуун гаргажа ородог юм. Манай ябахада Хүнды гэжэ газарта алтан шара шэниисын полидо комбайнер Валерий Бакушев түрүүлжэ оронхой, тэрэнэй хойноһоо аха дүүнэр Павел, Тимофей Матвеевүүд һубарилдан ябабад. Звенодонь мастер-заһабарилагшаар эдэ хоёр хүбүүдэй аха Петр Матвеев хүдэлдэг. Хэн нэгэнэй комбайнайнь эбдэрээ һаань, тэрэ дары туһаламжа хүргэдэг гээшэ.

Таряалан дээрэ ажаллажа байһан механизаторнуудай хэниинь шье хэн гэшэгүй оролдосо ехэтэйгээр, бүхы һэшхэлээ хандуулан хүдэлнэ гэжэ хэлэхээр. Социалис мүрысөөнэй дүн харахада булта ана-мана ябана. Жэшээнь, Валерий Бакушевай сүүдхэдэ 39 центнер тараа сохиходонь, Петр Зубакин, Баир Базаров гэгшэд баһал 37—39 центнер тараа бункерта оруулдаг байна. Василий Митыпов Жамсо Зугдыров хоёр тэдэнэрһээ ехэ гээгдэнэгүй.

Мухар-Талын, Наринай таряалан дээрэ үглөөнһөө үдэшын харанхы болотор хүсэтэ машинануудай хүнхинөөн таһарнагүй. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй ургасын түлөө тэмсэл үдэрһөө үдэртэ эршэмтэйгээр ябуулагдана.

Г. МАЗАНИК.

Загарайн район.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: түрүү комбайнер Тимофей Матвеев шэнэ тараанай буудаг тоог дээрэ; комбайнернууд Баир Базаров, Жамсо Зугдыров, Василий Митыпов.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

АРГА НӨӨСЭНҮҮДЭЭ ЭЛСҮҮЛХЭБДИ

Түрэл Коммунис партиингаа түүхэтэ XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, манай колхозой ажалшад, малшад арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын шата—1981 оной түсэб, даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ зорилго урдаа табижа, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялганүүдые абаад, республика доторoo мүрысөө үүсхэһэнииинь бултанда мэдээжэ.

Хэнэйшье мэдэһээр, түбхын түрүүн ажахынгаа бүхы алууһа малда хүсэд хүрэхэ, һайн шанартай үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ шадаһанһаамнай, газар дээрээ ургаһан бүхы юумые гээлтэгүйгөөр, нарин нягтаар хуряажа абаһанһаамнай түсэб, уялгануудай дүүргэлтэ гол түлэб дулдыдаха ха юм даа.

Эгээл тиимэһээ мүнөө үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын, таряалангай ургаса хурлагын үелэ колхозой гэшүүн бүхэн хэзээ хэзээнэйхиһээ харюусалга ехэтэйгээр, хамаг хүсэ шадалаа гарган хүдэлжэ байна гэхэдэ алдуугүй.

Энээниие хэдэн тоо, баримтануудаар гэршэлэн харуулжа болоно. Байгша ондо манай эндэ зунай эхеэр, тэн багаар хура бороо ёһоор ороогүй байжа, сабшалан, тарлалангай ургаса ган гасуурта лайрагдаа. Илангаяа үһалагдаха аргагүй добо газарай ургаса горитой хохидолдо ороо һэн. Жэшээлхэдэ, хэрбээ нёдондо таряалангай гектар бүриһөө 14—15 центнер орооһо абаһан һаа, мүнөө зарим газарһаа гектарай миил 7 центнер тараа хурлана бди. Комбайнай жаткын шүдэнүүдтэ орохоор лэ юумыснь хадаад, хуряагаад байхаламнай бүхыдөө миил арбаад мянган центнер тараан абтахаар байна. Энэмнай тон бага гээшэ ааб даа.

Хэды тингэбэшье газар дээрэ ургаһан юумые хүү—ёдойхошье һолоомо үлөөнгүй, гонзойхошье хоолос унагаангүй хуряажа абаха гэжэ комбайнернуудай оролдоно. Илангаяа тараанай жэглэ бэшээр эдеэшэһэниие хараада абажа, ургасаяа гол түлэб амяарлан хадана, хуряанабди. Эндэ залуу комбайнернууд Виктор Лобанов, Бальжинима Хашитов, Алексей Яковлев гэгшэд шэнгэн, набтар ургасатай таряае нэгэшье гээлтэгүйгөөр хуряаха талаар ехэхэн оролдолго, шадабари гаргана. Тэдэнэй жэшээгээр бусадшье комбайнернууд ажаллана.

Тингэжэ таряанай ургасын муушье һаань, тэрэнээ тон наринаар хуряажа, ерэхэ жэлэй тарилгада хүрэхэ өөрын үрэһэ хааха, малай эдихэ талха, ороohоной үлэгдэл, мэхиинэ, һолоомо тон сэбэрээр хуряажа абаха хэрэгтэ гол анхарал хандуулагдана.

Саашань колхоздо үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын хэр зэргэ ябуулагдажа байһан тухай тоггожо хэлэлтэй. Энэ жэлдэ бүхыдэнь 18 мянган центнер үбһэ абаха гэжэ үбһэшэднай оролдоно. Һүүлэй мэдээгээр ажахыда хамта 15 мянга үлүүтэй центнер үбһэн һури болгогдоо. Түсэбөөр харагдаһан үбһэ заатагүй абахын тула хээрын ногооной бага хагдаржа эхилээшье һаань, сабшалгаяа зогсооногүйбди. Ой модоной, бургааһа шугын захаар ургаһан юумэн хүү сабшагдана, хуряагдана.

Мүнөө оньһожоруулагдаһан 3 звено үбһэ хуряажа үргэлжэлһөөр. Түсхэйлбал, Түрхэл гэжэ газарта Владимир Климовэй хүтэлбэрилдэг звено 3200 центнер үбһэ соможо, түсэбөө үлүүлэн дүүргээшье һаа, ажалаа зогсооногүй. Энэ звеногойхид тэндэхи сабшалангаа өөһэдөө үһалаад, газарайнь үрэжэл һайжаруулаад, гандуу уларилтай жэлдэшье һайн ургаса абажа шадаа. Мүн энэ Түрхэл гэжэ газарта алуушан Дамба Доржиев долоон хүнһөө бүридэһэн багахан звено эмхидхэжэ, яльхи зууха, болдог дошо, намаг газарнуудай ногоо сабшажа, 1012 центнер үбһэ һурилөө. Михаил Москвитин, Василий Ларионов гэгшэдэй даадаг оньһожоруулагдаһан звенонууд түс түстаа 3000—3500 центнер үбһэ һурилжэ, түсэбүүдээ дүүргэбэ. Цырен-Дондок Борбоевой хүтэлбэрилдэг малшадай багахан звено 880 центнер үбһэ сабшажа, хуряажа абаа.

Энэ жэлдэ силос болгохоор тариһан ургамалнуудай ургасын муушагаар гараһан дээрэһээнь ехэнхидээ ногоон тараа, зелёнко сабшажа, хадажа, сенаж, силос даранабди. Бүхыдөө 2500 тонно силос, 350 тонно сенаж нүхэн, траншейдэ хэжэ бэлэдхээд, энэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээрбди. Мүнөө зеленко сабшажа, сенаж даранабди, мүн тэрэнэй ургасые АВМ-0,65 агрегадта хэжэ, витаминтай ногоон гурил татанабди. Хамталаа 162 тонно тиимэ тэжээл бэлэдхэгдээ.

Үбэлдөө, хабартаа хони, хурьгадта элдюулхын тула хожом тариглаһан зеленкын ургаса тэрэ зандань сабшажа сомохо, малай үбэлжөөнүүдтэ зөөхэбди.

Һаянай ажахын бригада, фермэ, звенонуудта суглаанууд болоно. Бэшүүрэй районой XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй үүсхэл уряа зүбшэн хэлсэгдээ, һайшаагдаа. Энээнтэй дашарамдуулан, мүнөө өөһэдынгөө бүхы арга боломжонуудые үшөө дахин хаража үзэнэбди.

Бүхы дээрээ энэ жэлдэ колхоздо бүдүүн болон шэмэтэ тэжээл нёдондонойхиһоо зарим тэды бага бэлэдхэгдээшье һаань, таряалан, сабшалан дээрэ ургаһан юумые заахашье үлөөн, орхингүй суглуулжа абаха. Тэрэшэлэн бүхы үбһэ тэжээлээ тон нарин нягтаар бүридхэжэ, хэмжээжэ, шэгнэжэ, һайнаар хадагалаад, технологическа заабариин ёһоор бүйлүүлжэ, шанаржуулжа малдаа элдюулхэбди.

Тингэжэ хамаг арга боломжоёо хэрэглэн, ондоо тээшээ ошонгүйгөөр өөһэдынгөө газар дээрэ бэлэдхэһэн үбһэ тэжээлээр малаа хооллуулжа, һайнаар ондо оруулха, тэдэнһээ түл түрэсэ олоор абаха, мяха, һү, нооһо ехээр үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха байнабди.

Л. ЦЫДЫПОВ,
Яруунын районой «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ.

БАМ-ай АСУУДАЛНУУДААР БҮХЭСОЮЗНА КОНФЕРЕНЦИ

Байгал-Амарай түмэр зам шадарай газар дайдые ажахын талаар ашаглалгын асуудалнуудаар Бүхэсоюзна научно-практическа гурбадахи конференци мүнөөдэр Улаан-Үдэдэ нээгдэхэнь. Тус конференциин гол эмхидхэгшэд гэхэдэ, СССР-эй Наукануудай Академиин БАМ-ай асуудалнуудые шэнжэлхэ совет, СССР-эй Наукануудай Академиин Сибириин отделени, Алас-Дурнын түб, КПСС-эй Буряадай обком болон республикын Министрнүүдэй Совет болоно. Эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшээр академик А. Г. Аганбегян, тэрэнэй орлогшоноороо КПСС-эй обкомой секретарь В. Г. Бирюков, академик В. А. Кузнецов гэгшэд томилогдоһон байгаа.

Конференцидэ арбан гурбан секци хүдэлхэ юм. БАМ-ай оршон тойронхи дайдые ажахын талаар ашаглалтые эмхидхэлгэ, социально-экономическа асуудалнууд, геологи ба минерально-түүхэй эдэй нөөсэнүүд, түлишын-энергетическэ комплекс, промышленна комплекс, ой модоной комплекс, эдеэ хоолой бааза байгуулха асуудалнууд, олзоборилго ба болбосоруулгын промышленностиие эмхидхэн хүгжөөхэ талаар һалбаринуудай хоорондын харилсаанай асуудалнууд, синнырые комплексноор хэрэглэхэ ба болбосоруулха асуудалнууд, инженерна геологи ба сейсмологи, БАМ-ые барилга, барилгын индустриие хүгжөөлгэ, нэгэдхэгдэмэл транспортна системэ ба БАМ-ые ашаглалгын асуудалнууд, байгаали хамгаалгын асуудалнууд, эндэхи медицинын асуудалнууд гэхэ мэтэ секцинүүдэй нэрэнүүдые харахада, зүбшэн хэлсэгдэхэ асуудалнууд һонирхолтой байна.

БАМ-ай барилгада хабаатай партийна, гүрэнэй, научна эмхи зургаануудай табан зуугаад түлөөлэгшэд, барилгашад конференцидэ хабаадаха юм.

Конференциин түгэсхэлдэ тэрээндэ хабаадагшад «Улаан-Үдэ—Нижнеангарск», «Улаан-Үдэ — Северобайкальск», «Улаан-Үдэ— Слюдянка—«Байкал» порт» гэһэн маршрутуудаар научна экспедицидэ гарахаар хараалагдана. Тиихэдээ Северобайкальск городтой танилсаха, Байгалай эрьеын, Байгалай, Хойто-Муяын тоннельнүүдые хараха, Байгалай целлюлозно заводто, Байгал далайн баруун-урдахи портнуудта ошохо байна.

Байгал-Амарай түмэр зам шадарай газар дайдые ажахын талаар ашаглалгын асуудалнуудаар мүнөө үнгэргэгдэхэеэ байгаа Бүхэсоюзна научно-практическа гурбадахи конференци манай республикын саашанхи хүгжэлтэдэ гүнзэгы нүлөө үзүүлхэнь дамжаггүй.

Б. ЖИГМЫТОВ,
СССР-эй АН-ай Сибириин отделениин Буряадай филиалай хүдэлмэрилэгшэ.

КИЕВЭЙ В. И. ЛЕНИНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ «АРСЕНАЛ» ЗАВОДОЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ КОЛЛЕКТИВЭЙ ПОЛЬШЫН ХҮДЭЛМЭРИШЭДТЭ ЭЛЬГЭЭҺЭН

БЭШЭГ

Хүндэтэ поляк нүхэд..! Баруунай империалис харгис бүлэгөөрхидэй дэмжэлгээр дотоодын контрреволюциин гэмээр танай орон хүндэ боложо байһан үилэ хэрэгүүдээр һанаагаа зобожо байһанаа мэдүүлэн, бидэ, Киевэй «Арсенал» заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшад, Таанадта энэ бэшэгээр ханданабди. Эб найрамдал болон аюулгүй байдалай хэрэгтэ тохёолдо һэн хүшэр хүндэ сагта Таанадта, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай арадуудай хубида ехэ бүлын гэшүүдтэ, хандана бди.

«Солидарностиин» съездын тухай «Зүүн Европын арадуудта хандалга» гэдэгтэ хамаатуу болгон, Таанадта хандажа байна бэшэбди Тэрээниие харюусаһанайшье үрэгүй юумэ ха юм даа. Ушарынь хэбэл, арадай Польшын социалис түйлалтануудай хуби заяанай бидэнэй зүрхэ сэдьхэлые хүдэлгэжэ байһан дээрэһээ энэ бэшэгээр хандана бди. Революционно, дайшалхы ба ажалай ёһо заншалнуудаар баян түүхэтэй Польшын хүдэлмэришэн ангида, «Солидарностьда» шүрган ороод, Польшын арадай революционно түйлалтануудта аюул тохёолдуулжа, оронииень национальна һандарал хосорол руу түлхижэ байһандаа социализмда харша этэгээдүүдтэ эсэргүүгээр эрид шууд тэмсэхэ хүсэеэ Таанадай нүхэдүүд, олохо аргатай байһанда этигэнэбди.

Бидэ, арсеналайхид, бүхы совет хүнүүдтэл адли, шуһата муухай фашизмда эсэргүү, дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ һэргээн хүгжөөхын, шэнэ байдал байгуулхын түлөө хамтын тэмсэлээр бэхижүүлэгдэһэн аха нүхэсэлэй хани барисаагаар Польшын Арадай Республикын хүдэлмэришэн ангитай, поляк арадтай холбоотойбди. Манай заводто хүдэлдэг Эсэгэ ороноо хамгаалхын Агууехэ дайнай олохон ветеранууд оронойнай бэеэ дааһан байдалай түлөө байлдаануудта абаһан Эхэ оронойнгоо, арадай Польшын шагналнуудые омогорхолтойгоор энгэртээ зүүжэ ябадаг. «Арсеналда» хүдэлэгшэдэй олонхидойнь эсэгэнэр, хүбүүд, түрэлхид, дүтын хүнүүд эдэ байлдаануудта баатарай үхэлөөр унаһан байгаа.

Хүдэлмэришэдэй хэрэгэй түлөө, Украинада Совет засагай илахын түлөө тэмсэлэй түгые түрүүшүүлэй тоодо орожо намилзуулһан, тэрэниие ямар эрэлхэг зоригтойгоор, шууд сэхээр хамгаалха хэрэгтэй байһыень харуулһан «Арсеналай» хүдэлмэришэдэй — украинецууд болон ородуудай, белоруссууд болон полягуудай алдарта ёһо заншалнууд бидэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ бадарһаар, манай мүнөөдэрэй ажал хэрэгүүдтэ бэелүүлэгдэжэ байһаар.

Ажал хэрэгэйнгээ үнэсэнгые һайн мэдэхэ, бүхы поляк арадай айхабтар ехэ хүсэлэл оролдолгонуудай, ажалай үрэ дүн болохо бүхы баялигые һайн мэдэхэ таанадай оронойн хүдэлмэриин эршые буурулха, гүрэнэй хүсэ хүрэхөөр бэшэ экономическа эрилтэнүүдээр тэрэниие хүндэ хүшэр байдалда оруулжа, ПНР-эй экономическа ба политическэ байгуулалтые һандаргаха арга олгожо байһандатнай һанаагаа зобонобди.

Фашис үбшэн тахалһаа хүн түрэлтэниие аршалан абархын, поляк арадта эрхэ сүлөө олгохын тула ами наһала алдаһан совет хүнүүдэй хүүрнүүд дээрэхи хүшөөнүүдые националис бог үлэгдэлнүүдэй, империализмын туһамаршадай, элдэб эсын этэгээдүүдэй һандарган бузарлажа байһанда зүрхэ сэдьхэлһээ дураа гутан буруушаанабди.

Юундэ иимэ ябуулганууд империалистнуудай зүгһөө, үһөө хяһаа нэхэгшэдэй, элдэб эсын «Силези нютагай немецүүдэй нэгэдэлэй», «нютаг оронһоо үлдэгдэн намнуулагшадай холбоонуудай» зүгһөө һайшаагдаха, альга ташалгаар угтагдаха болоо юм гэжэ бодожо үзыт.

Манай орон Польшые «тононо, дээрмэдэнэ» гэхэ мэтээр шашажа шалижа, худал хуурмаг хардалга гүрдэлгэ хэгшэдтэ харюу сохилто үгэжэ шадахагүй зон гээшэ гүт? Ушарынь гэхэдэ, эб найрамдалай ба бусад арадуудай зол жаргалай аша туһада хододоо айхабтар ехэ гарза хохидолдо ородог байһан гүрэн тухай, арад тухай, хүшэр хүндэ байдалай тэрээндэ тохёолдоод байха үедэ Польшодо асари ехэ материальна туһаламжа үзүүлһэн орон тухай тэдэ иигэжэ хэлэнэ бшуу!

Бидэ, совет хүдэлмэришэд, ёһотойл революционно һаналаа нэгэдэлгын ямар үнэтэй сэнтэй байһые һайн мэдэхэбди. Маркс, Энгельс болон Ленинэй бидэнэртэ захижа түхөөһэн пролетарска интернационализм хадаа хүдэлмэришэн ангиин эгээл агууехэ түйлалта мүн. Үзэл сурталай тодорхой хараа бодол, ажалша бүхэриг байлга, коллективизм, шууд сэхэ байлга, бата жаяг журам, илалта түйлаха гэһэн нугаршагүй хүсэл эрмэлзэл — иимагтал эдэ шэнжэ шанарайнгаа ашаар хүдэлмэришэн анги амжалта түйланал.

Эхэ оронойнгоо хуби заяанай, социалис түйлалтануудай түлөө Польшын хүдэлмэришэдэй ангиин үндэр мэдэрэлтэй байлгада, харюусалгатай байлгада этигэнэбди.

ПОРП-ын Центральна Комитедэй Политбюрогой һаяхан абаһан мэдүүлгэ һэшхэл убайгүй империалис түхэл шэнжэтэй, хархис этэгээдүүдтэ эсэргүүгээр хэгдэһэн эрид шууд, хойшолуулашагүй ябуулгануудай үндэһэ һуури болохо, өөһэдынгөө манлайн — Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй партиин хүтэлбэри доро аха дүү Польшын хүдэлмэришэн ангиин социализмые сахин хамгаалжа, ПНР-тэ социалис байгуулалтын жэлнүүдтэ түйлагдаһан бүхы һайн юумые үлөөхэ байха гээд найданабди.

Энэ тэмсэлдэтнай манай оронои хүдэлмэришэдэй, бүхы совет хүнүүдэй ёһотойл революционно һанал нэгэтэй байһанаа мэдүүлхэ, аха дүү ёһоной интернационалис туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлхэ байһандань найдажа шадахат.

Киевэй В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ «Арсенал» заводой коллективэй митинг дээрэ 1981 оной сентябриин 18-да энэ бэшэг абтаба.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

МАЛАА ТЭЖЭЭЛЭЭР ХҮСЭД ХАНГАХА

ТЭЖЭЭЛ үйлэдбэрилгэ үндэһэрнь һайжаруулха, минитын мал ажалые, тэрэшэлэн эрхэтэйдэ хубида баридаг малые тэжээлээр хангаха гэшэ хойшолуулашгүй зорилго мүн гэжэ КПСС-эй XXVI съезд дээрэ баталагдаһан абтаһан «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» дотор сэхэ заагдаһан байгаа. Тиихэдэ колхоз болон совхознуудта тэжээл үйлэдбэрилгэ тусхай шэглэлтэй һалбариин шэнжэтэй болгохо, ажахынуудые өөһэдынгөө тэжээлээр хангадаг болохо хэрэгтэй гэжэ онсо анхарал хандуулха, бүхы зүйлэй тэжээлэй шанарые элбэгжүүлхэ, тэрэнэй белок элбэгжүүлхэ, тэжээлэй ургамалнуудай, нуга сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ эрмэлзэ табигдаһан байна.

Түрэл партиингаа XXVI съездын энэ даабарине бодото үйлэ хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ талаар манай ажахын дирекци, партийна организаци эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулжа байнхай. Партиингаа съездын материалнуудта танилсаха, зүбшэн хэлсэхэ байха үедөө тэжээлэй баазаа бэхижүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулаадаһан, энэ талаар тусхай хэмжээ ябуулганууд хараалагдаһан байгаа. Юуб гэхэдэ, энэ асуудал манай үйлэдбэриин голынь болоно бшуу. Тиимэһээ энээндэ бидэнэр урдаашье жэлнүүдтэ ехээр анхардаг, ажахынгаа эдлэдэг газар дээрэһээ шадаал һаа ехэ, һайн шанартай тэжээл абаха гэжэ оролдоо гээшэбди. Эдэ бүгэдымнай аша үрэ мүнөө харагдажа байна.

Нэн түрүүн торфтой намаг газар хатаажа, тэрэнээ уһалагдаг болгохо, тэндэ олон жэлэй ногоо тарижа ургэн ехэ программа бэелүүлэгдэһэн байгаа. Тэрэнэй ашаар 2260 гектар нимэ һайжаруулагдаһан газарта олон жэлэй ногоонуудаа, тэжээлэй ургамалнуудые тарижа ургуулха аргатай болообди. Урдань эндэһээ бирагүй тай үбһэн абтагдаһан юм һэн. Энэ газар дээрэ тэжээл үйлэдбэрилхэ тусхай шэглэлэтэй отделени эмхидхэгдэһэн. Тус 6-дахи отделениин эмхидхэхы дүршэл шадабаритай үргэжэлтэ, коммунист Анатолий Васильевич Березкин хүтэлбэрилнэ.

Байгша ондо энэ отделениин хүдэлмэришэд 500 гектар дээрэ ногоо ургэн ехэ үбһэн хуряаһан, 550 гектарайнь ургаса сенажда хэрэглэһэн, 334 гектарай ногоог силостэ дараһан байна. Мүн эндэ горох-обёосой холисо таригдажа, ногооной сабшагдажа, малда үгтэнэ. Тиигэжэ тус отделениин коллектив 15 мянган центнер үбһэ бэлдэхэ түсэбөө 15390 центнертэ хүргеэд, үшөө 3 мянгаад центнер үбһэ нэмэжэ абаха зорилготойгоор ажаллажа байна. Мүнөө эдэнэр 4600 тонно сенаж дараад, 7500 тонно силос бэлдэхэ түсэбөө дүүргэхээ байнхай. Гадна энэ отделениин хүдэлмэришэд 300 гектар олон жэлэй ногооной ургасаһаа үрэһэ абаха, бүхыдөө 250 центнер ногооной үрэһэ бэлдэхэхэ хараатай.

Тус отделениин газар дээрэ костер-безостый, волоснец-сибирский, голой тимофеевкэ гэхэ мэтэ олон жэлэй ногоонууд яһала һайнаар ургуулагдадаг болонхой. Дүрбэн жэлдэ нэгэ удаа эдэ ногоонууд ээлжээгээр хахалагдажа, шэнээр таригдадаг юм. Өөһэдтөө ургуулһан үрэһэ хүрэнгэмнай хүсэд хүрөөд. нилээд ехые гүрэндэ худалдадаг байнабди. Олон жэлэй ногооной тарилгын гектар бүриһөө дунда зэргээр 28 центнер үбһэн абтадаг. Иимэ найдамтай ургаса абахын тула таримал ногоогоо үтэгжүүлдэг, уһалдагбди. Энэ жэлдэ 10 «ДДН-100» машинаар уһа сасажа, һайжаруулагдаһан сабшалангаа хоёр удаа ундалуулаабди.

ТЭЖЭЭЛ үйлэдбэрилгэ ганса энэ отделенидэ даалгагдаа бэшэ, харин ажахын бүхы отделенинүүд энээндэ хабаададаг юм. Отделени бүхэндэ нуга сабшалан һайжаруулха хүдэлмэри жэл бүри үргэнөөр ябуулагдана. Гадна сабшалан дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэгдэдэг, хүрьһыень отолхо (шелевани) арга үргэнөөр ябуулагдадаг. Илангаяа майла, налуу газарай сабшалангай хүрьһэн хоорондоо 1,4 метр зайтайгаар 40—45 сантиметр үргэнөөр зүһэгдэнэ. Иимэ түхеэрэлгэ өөһэдөө зохёожо хэрэглэнэбди. Мүнөө үедэ иимэ 10 агрегат бэлдэгдэнхэй. Бүхы 2200 гектар нуга сабшалангаа үтэгжүүлнэбди, хүрьһыень отолжо, жэлдээ 400 гектар сабшалан үндэһөөрнь һайжаруулжа, олон жэлэй ногоо тарилсанабди. Добо газарта костер-безостый, гол газарта тимофеевкэ таринабди.

Сабшалан һайжаруулха хүдэлмэридэ луговодуудай оньһожоруулагдамал звенонууд отделени бүхэндэ табигданхай. Жэшээнь, Еланиин, Тресковой отделенинүүдтэ 3—3 луговод ходо ажаллана.

Нуга сабшалангаа жэл бүри һайжаруулжа байһанай, олон жэлэй ногоо ехээр таридаг болоһоной ашаар үбһэ, сенаж дараха түсэбөө урагшатайгаар дүүргэдэг болообди. Мүнөө үедэ бүхы ажахыгаараа 53.675 центнер үбһэ бэлдэхэжэ. түсэбөө 5 мянга гаран центнеэрээр үлүүлээбди. Энэ хүдэлмэреэ саашань үргэлжэлүүлжэ, үшөө арбаад мянган центнер үбһэ абаха хүсэлтэйбди. Бүхы үбһэнэй хахад хубинь сабшалан дээрэһээ, бэшэнь таримал ногоонуудай ургасаһаа абтаба. Нилээд ехэ ногоон сенажда хэрэглэгдэнэ.

Энэ жэлдэ 4 мянган тонно сенаж дараха түсэбтэй байгаа һаа, тэрэнээ 7 мянган тоннодо хүргөөбди. Тиигэжэ нёдондонойхиһоо 3 мянган тонно ехэ дарагдаба.

Тэрэшэлэн нилээд ехэ тэжээл силос болгон дарагдана, ногооной гурилда хэрэглэгдэнэ. Һүүлэй мэдээгээр 12 мянга гаран тонно силос дарагдаа гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 4 мянга гаран тонноор үлүүлэгдээ. Үшөө 2 мянгаад тонно нэмэжэ дарагдаха. Тиигэбэшье,18 мянган тонно силос дараха гэһэн түсэб хүсэд дүүргэгдэхэгүйнь. Малаа шэмэтэ тэжээлээр хүсэд хангахын тула 24 мянган тонно сенаж, силос хэрэгтэй болохо байна. Тиимэһээ саашадаа энэ талаар хэмжээнүүд бэелүүлэгдэхэ юм.

Ногооной гурил гаргаха түсэб хүсэд дүүргэгдэхээр бэшэ. Мүнөө үедэ 182 тонно иимэ витаминна тэжээл гаргагдаа, үшөө 50 тонно хэгдэхэ. Энэ ушарта нёдондонойхиһоо ехэ гурил бэлдэгдэхэ байна. Түсэбнай 300 тонно.

Эдэ бүхы шэмэтэ болон витаминна тэжээл хүсэд хүрэхөөр үйлэдбэрилдэг болохын тула ургаса ехэтэй тэжээлэй ургамалнуудые ехээр таридаг болохо хэрэгтэй ааб даа. Нэн түрүүн рапс ногоо, донник, намарай хара таряа ехээр таридаг болохо байнабди. Мүнөө жэлдэ 30 гектарта таригдаһан рапс яһала һайнаар ургаба. Тэд энэмнай бүхыдөө үрэһэндэ хуряагдаха байна. Рапс, донник ногоонууд, горох тэжээлые белогоор хүсэлдүүлхэ хэрэгтэ ехээр туһалха гээшэ.

Намарай хара таряан июниин гурбадахи арбан хоногто ногоон тэжээл үгэжэ захална. Энээниие һаалиин малда, сенаж болон ногооной гурилда хэрэглэхэдэ зохид байна. Тэд энэ жэлдэ намарай хара таряан арайхан 210 гектарта таригдаа бшуу. Иимэ тарилгын гектар бүриһөө дунда зэргээр 16 центнер орооһон гү, али 90—100 центнер ногоон тэжээл хуряагдана.

Мүн наран сэсэгые, горох-обёосой холисотой суг тарихада нилээд һайн байһанаа харуулаа. Хабар эртэ наран сэсэгээ таряад, тэрэнэй газарһаа бултайжа байха үедэ горох-обёосой холисо дээрэһээнь таригдана. Иимэ тарилгаһаа ямаршье жэлдэ гектарай 100 центнерһээ бага бэшэ ногоон тэжээл абтадаг юм. Гадна зунай бороодо тудахаар наран сэсэг, горох-обёосой холисо бага оройшог таригдана.

Малда, тугалнуудта зунай эхеэр сабшажа эдюулхын, АВМ агрегадта хэрэглэхын тула хабар эртүүр горох-обёосой холисо таригшабди. Энэмнай малай ашаг шэмэ дээшэлүүлгэдэ ехээр туһалдаг.

Шэмэтэ тэжээлдэ мүн корнеплодууд ехэ нэмэри болодог байна. Энэ жэлдэ 30 гектарта куузику, 12 гектарта турнепс ургуулагдана. Куузику гектарай 200-гаад центнер ургаса үгэхэ гэжэ хүлеэнэбди. Корнеплодуудые хадагалха тусхай байра түхеэрэгдэнхэй. Зүгөөр энэ шэмэтэ тэжээл намартаа, үбэлэй эхеэр хэрэглэгдэдэг юм.

Малай тэжээлдэ белок элбэгжүүлхын, таряалангай хүрьһые азодоор баяжуулхын тула горох үниһэй таринабди. Мүнөө жэлдэ энэ ургамал 700 гектар эзэлээ.

ГЭХЭТЭЙ хамта бэлдэхэгдэдэг тэжээлэй шанар дээшэлүүлхэ, тэрэнээ хоролтогүй һайнаар хадагалха гэжэ оролдонобди. Энэ зорилгоор үбһэ тэжээлээ түргэнөөр хуряадаг, силос болон сенаж һайнаар дарадаг, элдэб химическэ зүйлнүүдээр (карбамидаар, уксусна кислотагаар) шанаржуулдаг болоно байнабди. Энэ жэлдэ үбһэн бүхыдөө тоохой һайн шанартайгаар хуряагдаа. Эндэ хүсэд оньһожоруулагдамал отрядууд хүдэлжэ гараа. Бүхы үбһэнэй 60 процентнь малай үбэлжөөнүүдэй газаа һурилэгдөө. Энэмнай эгээл найдамтайгаар хадагалха, хоролтодо оруулхагүй арга болоно гэжэ тоолонобди. Үбһэнэй шанар республикын агрохимлабораторидо шалгагдаһан байна. Харин силосэй, сенажэй шанар өөһэдымнай лабораторидо тодорхойлогдоно. Эндэ дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэ З. И. Матвеева ажаллана.

Сенаж, силос дараха хүдэлмэри ипатовскэ гуримаар эмхидхэгдэжэ, хуряалга-зөөлтын 3 отряд, 1 звено ажаллана. Отряд бүхэндэ силосэй 7—8 комбайн хүдэлэгдэнэ. Эдэ агрегадуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ КСК-100 комбайнуудта ажалладаг Геннадий Балагуров, Михаил Лобашев, КС-1.8 комбайниие жолоодогшо Владимир Сидоров, КСС-2,6 агрегадай комбайнер Иван Шашин, «Вихрь» агрегадта хүдэлдэг Николай Канаков болон бусад эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр хүдэлжэ ябана.

Түргэнөөр хүдэлжэ, 1-дэхи, 2-дохи классай шанартай тэжээл бэлдэхэһэн механизаторнууд, хүдэлмэришэд нэмэлтэ түлбэридэ хүртэнэ, али болохоор урмашуулагдана.

Манай совхоз 6700 үхэртэй, тэрэ тоодо 2100 үнеэтэй, 3 мянгаад гахай тэжээдэг. Эдэ малаа тэжээлээр хүсэд хангаха, мүн хүдөө ажахын ургамалнуудай эрхим сортын үрэ гүрэндөө тушааха үүргэ манай ажахы саашадааш таряалангай хубаариягые нэбтэрүүлэн һайжаруулха, бүхы ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлхын түлөө тэмсэхэ байна.

Ажахыдамнай бүхыдөө 11 гектар хахалагдадаг газар бии. Энээнэй 1 мянга гаран гектарынь паар болгогдоно. Хахалагдадаг газарай хахад хубинь ороохото-бобово ургамалнууд эзэлнэ. Тэрэнэй ехэнхи хубида эрхим сортын шэнэ үрэ таригдажа, сортовой үрэһэ абажа, гүрэндэ тушаанабди.

Мүнөө үедэ таряа хуряалга үлэг дундаа ябуулагдажа байна. Түрүүшын 1640 гектар баал сүглуулагдажа, 14 мянга гаран центнер таряан тоогоор дээрэ оруулагданхай. Манай механизаторнууд жэл бүри лоомоёо һайнаар сүглуулжа намарай эртын паар ехээр халдаг гуримтай. Энэ жэлшье хуряалгын хүдэлмэри ябуулагдана. Бүхы 6500 гектар намарай паар халхa гэжэ шиидээд, тэрэнһээ 1300 гаран гектарыень дүүрилээд байнабди.

Иигэжэ манай ажахын хүдэлмэришэд КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэриие бэелүүлэн, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбтэ даабарине урагшатайгаар дүүргэжэ байнхай.

И. МАКАЛЬСКИЙ,
Кабанскын районой Байкальска ОПХ-гай директор.
И. АЛЕНИЧЕВ,
ажахын ахамад агроном.

XI ТАБАН ЖЭЛ: АШАГ ҮРЭ, ШАНАР, ДЭЛИСЭ

ШЭНЭ ГУРИМААР ХҮДЭЛХЭДӨӨ...

Далан мянган кубометр модо арадай ажахыда мүнөө жэл эльгээхэ даабаряа манай леспромхозой коллектив амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Арбан нэгэдэхи табан жэлые яһала һайнаар эхилээбди. Ушар юуб гэхэдэ, нёдондо жэлэй апрельдэ арбадахи табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэ шадаа һэмди.

Шэнэ гуримаар ажалаа эмхидхэһэнэй ашаар модошод бүтээсэтэйгээр хүдэлнэ. Модо бэлэдхэлгэдэ комплексно 6 бригада хоорондоо мүрысэн, ажалладаг юм. Хасуурта гэжэ газарта мүнөө хүдэлжэ байһан А. М. Разенковой, И. Г. Диановай бригаданууд 150—160 процент һарынгаа даабари дүүргэжэ шадана. Тусхайлбал, Александр Михайловичай комплексно бригада август һарада 1200 кубометр модо бэлэдхэхэ аад. 1800 кубометр отолжо. доодо складта эльгээһэн байна. Энэ бригадын гэшүүн бүхэн өөрынгөө тодорхой участок дээрэ ямар болзор соо, хэды шэнээн модо бэлэдхэхэб гэһэн даабари һарын эхилхэһээ урид, эртээнһээ абадаг юм. Бригада бүхэндэ зөөбэриин экипажнууд тодорхойлогдон үгтэдэг гээшэ. Модо бэлэдхэгшэд, тэрэниинь ашадаг хүдэлмэришэд, мүн жолоошод бэе бэеһээ дулдыдаһан ажалтай хадаа. эйтэй эетэйгээр, хэн хэнэй зэмээр һаа-талгагүйгөөр ажалаа эмхидхэхэ гэжэ оролдодог болонхой.

Модон мүнөө холын участогуудһаа асарагдадаг юм. Аяар жараад километрэй харгы зам зарим газартаа муушаг. Эгсэ дабаан, хадын ташалан, ой модоной буртаг, түгсүүл гэхэ мэтэ һаад тойботой манай жолоошод ушарна гээшэ. Имагтал автомашинаа эрхим һайнаар харууһалан жолоододог дүршэлтэйшүүл зөөбэридэ һайнаар ажаллана. Үнинэй жолоошод Виталий Сериков, Владимир Портнягин гэгшэд даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэдэг. Владимир Санжаевич Лыгдынов тухай тоогтожо хэлэмээр. Элэ нүхэр залуушье һаа, жолоошоноор хүдэлһөөр олохон жэл болобо. Анханһаа тэрэ анхарал татуулаа бэлэй. Шахардуу байдалай тохёолдохододо, үбэлэйшье саһа шуурганда, хура бороогой һүүлээр харгын муудахадашье, хашалангүй замдаа гарадаг заншалтай. Тэрэнэй машина хододоо һайнаар харууһалагданхай байха. Харгыда эбдэрөөд, түргэн зуурын туһа хүргэхые хүлеэжэ байна гэжэ дуулдаагүй. Юрэдөө, ажалдаа шунажа ороһон Лыгдынов шэнги жолоошод манда үсөөн. Һарынгаа даабариие Владимир Санжаевич 200 процент бэелүүлнэ. Тэрэнэй нүхэр залуу жолоошон Г. Селиваев экипажай үндэр бүтээсэтэ түйлалтада хүрэмөөр хүдэлхэ гэжэ оролдоно.

Доодо складай хүдэлмэришэд ойһоо асарагдаһан обоо-собоо модонло «даруулагдангүй». тэрэ дарыдань илгаһанай һүүлээр, заримыень вагонуудта ашажа. бусадыень үйлэдбэриин цех руу транспортёроор ябуулна, Һүүлэй үедэ модо буулгаха, ашаха хүсэтэ кран тодхогдоо, хюрөөдэхэ цех баригдаа юм. Доодо складай ажалые «январь» һараһаа «бригадна» гуримаар эмхидхэнэбди. Модо буулгадаг, илгадаг, хюрөөдэдэг хүдэлмэришэд бэе бэеынгээ ажалай бүтээсэдэ хамаатай болоһон хадаа, хамтын харюусалгаяа дээшэлүүлээ. Бригадын совет саг үргэлжэ гэшүүн бүхэнэй хүдэлмэридэ сэгнэлтэ үгэдэг. Модо хюрөөдэдэг цех соо хүдэлдэг А. Максимовай халаан хододоо эрхимлэнэ. Хүдөө нютагуудта хабсаргагдан табигдаха 2 квартиратай гэрнүүдэй олонхи зүйлнүүдые энэ цехэйхид үйлэдбэрилэн гаргадаг юм. Эндэ В. Гашинов, С. Соднемов гэгшэд һайнаар хүдэлнэ. Һүүлэй үедэ Оёорой совхозой захилаар тиимэ түхэлэй гурбан байшангай хубинуудые эльгээһэн байна.

Зүгөөр манай ажалда, үйлэдбэрилгэдэ зарим тэды бэрхэшээлнүүд ушарна. Тусхайлбал, модо зөөхэ машинанууднай үсөөдэнэ. Модо отолдог участогуудай холодохо бүри ашаанай эрьесэ удаарна. Байһан машинануудай холо зайда ябахада, дээдэ болон доодо складуудай хүдэлмэришэд жолоошодые удаан хүлеэлсэн, заримдаа мэнин байха баатай болоно. Тиимэһээ модо зөөдэг машинануудые олошоруулхань шухала. Гэхэтэй хамта жолоошодой кадрнуудаар дуталданабди. Үйлэдбэриин цехэй ажал тухай хэлэхэдээ, Сэлэн-Дүүмын заһабарилгын механическа заводой бүтээһэн пилораманууд ехэ муугаар хүдэлнэ гэжэ тэмдэглэхэдэ болоно.

Парти, правительствын хараалһан «Гол шэглэлнүүд» соо ой модоной промышленностиие мүнөө үеын эрилтэдэ харюусаха техникээр зэбсэгжүүлхэ гэжэ онсолон тэмдэглэгдэнэ. Байгша табан жэлдэ манай леспромхозой хүдэлмэришэд тиимэ техникээр ажалаа оньһожоруулха бэзэ гэжэ найданабди.

А. ИГНАТЬЕВ,
Сэлэнгын леспромхозой директор.

Совет орон дотор

УЗБЕКИСТАН—ХАРА БЭШЭ ХҮРЬҺЭТЭЙ НЮТАГУУДТА

ВЛАДИМИР. Узбекистанай мелиораторнууд һаяхан Владимирска областьдо ерэбэ. Самаркандын, Андижанай, Каршиин ба республикын бусад хото городуудһаа 300 гаран мэргэжэлтэд, хүдэлмэришэд ерээ. Тэдэнэр мелиоративна барилга хэхэдэнь. Хара бэшэ хүрьһэтэй нютагуудые комплексноор ашаглахадань, хүдөөгэй ажалшадта туһалха байна.

—Бидэнэрые дулаанаар угтаа, гэжэ—«Узвладимирводстрой» шэнэ нэгэдэлые эрхилэгшэ М. Пулатов ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлээ.—Манай республикын ажалшад Хара бэшэ хүрьһэтэй нютагуудай хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар яһала дүй дүршэлтэй болонхой. Үнгэрһэн табан жэлдэ узбек мелиораторнууд Ивановска ба Новгородско областьнуудта ажаллаа һэн. Ташкентые һэргээн бодхоолгодо, промышленностиие болон хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ туһалһанайнь түлөө Узбекистанай ажалшад баярай тэмдэг болгон. шэлэ предприяти баряа юм. Нэгэ үедэ Владимирска тракторна заводой хүдэлмэришэд Ташкентын тракторна заводой үйлэдбэриие эмхидхэн һайжаруулхадань туһалаа һэн.

Узбекистанай мелиораторнууд Юрьевец тосхондо үйлэдбэриин бааза бодхооxo, мастерской, автобаза, гэр байра бариха байна. Энэ табан жэлдэ 13 мянга гаран гектар газар хатаажа һайжаруулхые, 6 мянга шахуу гектар уһалагдадаг таряалан ашаглалгада оруулхые, 28 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра-барихые трест хараална.

БОЛЗОРҺООНЬ УРИД АШАГЛАЛГАДА ОРУУЛДАГ ЗАНШАЛТАЙ

ТИРАСПОЛЬ. (Молдавиин ССР). Арадай хэрэглэмжын эд бараа бүтээн гаргаха барилганууды болзорһоонь урид ашаглалгада оруулдаг заншалтайгаа Тирасполиин нумаажан бүдэй нэгэдэл бодхоожо байһан коллектив дахин батадхаба.

Хүнгэн промышленностиин предприятинуудые барилга ба шэнэдхэн һайжаруулгые түргэдхэхын түлөө мүрысөө үүсхэгшэдэй нэгэн—тус коллектив ээрэлгэ-нэхэлгын фабрикын гурбадахи ээлжээ болзорһоо урид ашаглалгада дамжуулан тушааба. Энэ үүсхэлыень КПСС-эй ЦК һайшаагаа һэн.

Энээнэй ашаар нэгэдэл жэлэй даабариһаа гадуур хахад миллион дүрбэлжэн метр бүд нэхэхэ юм. Үнгэрһэн жэлэй һүүл багта баһал болзорһоо урид ашаглалгада оруулагдаһан түхеэрэлгэ дээрэ түсэбһөө гадуур гаргагдаһан утаһан хэрэглэгдэхэ юм.

«Хүдэлмэришэнэй эстафетын» ёһо гуримаар мүрысөө эмхидхэлгэ Молдавиин хүнгэн индустриин томо барилга дээрэ хүдэлмэриин үндэр эршэ туйлахадань туһална. Ороной машина бүтээлгын 70 шахуу заводой коллективууд технологическа түхеэрэлгэнүүдые саг болзортонь эльгээгээ. Станогуудые ба агрегадуудые хабсаргалга, хүдэлгэлгэ хойно хойноһоо таһалгаралгүйгөөр хэгдээ. Дүтэрхы үйлэдбэритэй предприятинуудта һураһан мастернуудай туһалагшад ба бүд нэхэгшэд техникые ашаглалгада оруулха хэрэгтэ хабаадалсаа. Ашаглагшад шэнэ түхеэрэлгые проектдэ хүсэндэнь болзорһоо урид хүргэхэ гэжэ үгэеэ үгөө һэн. Барилгашад фабрикын барилгын болзор хороохые шиидэнхэй. Тэрэнэй хүсэд ашаглалгада оруулагдахада, тус нэгэдэл жэлдээ 110 миллион дүрбэлжэн метр бүд нэхэжэ гаргадаг болохо юм.

«ТАЙМЫРСКИЙ» гэжэ гүрэнэй заповедник тундрын зонодо оршодог юм. Эндэ хомороой шухаг ан амитад болон шубууд ажамидардаг. Заповедингэй газар дээрэ дэлхэй дээрэ эгээн холын Хойто зүгэй ой модон ургана. Тэрэ 20 мянган гектар талмайтай газар эзэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заповеднигэй директор В. А. Мирошниченко (зүүн гарһаа) ба ахамад лесничи А. Д. Вихров хоёр.

ТАСС-ай фотохронико.

ЭЛБЭГЭЭР БЭЛЭДХЭГДЭНЭ

Ороноймнай ажахынууд адууһа малай үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлдэжэ байна: фермэнүүд болон тэжээлэй цехүүдые заһабарилна, элбэг тэжээл бэлэдхэлгэдэ анхаралаа ехээр хандуулна.

СССР-эй Центральна статистическэ управлениин сентябриин 14-нэй мэдээнэй ёһоор, колхоз, совхозууд 61,9 миллион тонно үбһэ бэлэдхээ. Энэнь түсэбэй 92 процент болоно. Украинын, Казахстанай, Молдавиин болон Азербайджанай ажахынууд энэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргээ.

Очерк

ЗАМАЙ ЗАЛУУРШАД

ЗАРИМДАА УРИН дулаахан хабарай шэнжын дүтэлжэ, саһа мульһэнэй гэдэхэ үеэр Уһата горхон үерлэжэ, хоёролжолһон һабаһаа гүйжэ гараад, хэсэ хэнгэрэгэй хүнхинэмэ хоһёо дуутай Хамниин голтой хүсэеэ туршалсаха гэһэндэл, эрьеынгээ уйтахан жаахан сабшалан дээгүүр булангир хара шоройгор халбайн билтаргэн урдадаг һэн. Тэд шэхэ дүлиирмөөр эбхэрэн урдаһан Хамнида ойртохо тумаа нэмгэржэ, дару аалиханаар бүлгилэн, амисхал шэиги арай дуулдама ёбяатайгаар һояжорон, энэ охэ гол мүрэндэ шудхаран орожо һүнэшэдэг бэлэй.

Хамниин голой эрьедэ гушаад онуудта анха түрүүн түбхинэһэн «Ажалша» гэжэ нэрэтэй хамтын ажахын ажал хэрэгүүд Уһата горхон шэнгээр һүнэн унтараа бэшэ, харин үдэр ерэхэ бүри улам хүгжэн һалбаржа, һүүлэй һүүлдэ Хамниин совхоз арбаад үрхэтэ айлнуудай нюсоһон дүлые бүри ошо ехэтэйгээр сороб хюулна. Энэ дүлэнэй унтарагүйн түлөө шэн габьяатайгаар ажаллажа, гэрэлыень найман зүг тээшэ бадараалсажа ябаһан, хүдэлмэридэ хүдэржэһэн, ажалда атаржаһан Базаровтанай бүлэдэ, Хамниин совхозой хонишодой, замай залууршадта тус очеркоо зорюулхамнай.

...Июнь һарын эсэс һэн. Шииг нойто һанашаһан газарай амисхал угаа игсуухам. Байгаалиин эрхэ байдалай иимэ таарамжагүй байгаашье һаань, Закаменск хотын гудамжаар ябатараа, нүхэрни, районой ахамад врач Баир-Жаб Намдакович Намдаков партиин райкомой байшангай хажууда түхеэрэгдэһэн Хүндэлэлэй самбар тээшэ заажа:

— Манай районой үйлэдбэриин түрүүшүүлэй дүрэ зурагуудые харыш. Зарим нэгэнүүдэйнь намтар, ажалайнь амжалта тухай хөөрэжэ үгэхэдэм болохо, — гээд, хамсыһаам татаба. — Энэ Елена Ринчиновна гээшэ. Хамниин совхозой ахалагша хонишон. Зэргэлээд байгшань — Вера Доржиевна, баһал тэрэ ажахын хонишон юм. Юрэдөө, шэг шарайень, бэе махабадыень харахадашни, адлирхуу бээз. Тэрээгээршье яахамнайб. Энэ хоёршни адлирхуу наһатай, адлирхуу хуби заяатай зон юумэл даа.

Нээрээшье, нютаг нугада адлирхуу, хүн зоной атаархамаар хуби заяатай үетэн нүхэд олон дайралдадаг шуу. Адаглаад харахада, тэдэнэрэй ажабайдалынь бооcолдоһон, тусхай хэлсээ хэһэн шэнгээр, тусхай хэбтэ хэблэһэндэл, аб адлиханаар үнгэргэхэдэл гэхэ. Вера Елена хоёр эдир залуу наһандаа нүхэсэһэн, сэбэр һайхан сэдьхэлэйнгээ гүн гүнзэгы «нюусануудые» нилээд хөөрэлдэһэн, Хамниин голой уһа ууджа үндыһэн хоёр юм. Бага балшар ябахадаа ажалай амта таниһан, углөөнэй шүүдэрээр хүл нюсэгэхэнөөр малай хойноһоо хоёр хүлнүүдэйнгээ һольбоштор, холошотор «жороолһон», халуун шулуу долёоһон, хотоной малшад һамгадта нидэрүүлһэншье, шэхээ шэмхүүлһэншье, зэмэлүүлһэншье намтартай зон даа.

«Алтан элэхэдээ үнгэ орородог» гэдэгтэл адли, Вера Елена хоёр ажалайнгаа намтарай түрүүшын үдэрһөө нютагайнгаа үбгэд, хүгшэдтэ магтуулан, өөһэдынгөө һайн һайхан шэнжэ шарайе харуулжа эхилһэн юм. Хорёод наһатай Вера басаган 1959 ондо һайн дураараа комсомолэй путёвкоор хонин ажалда хүдэлхөөр ошоһодоо, мэдүүлгэ соогоо иигэжэ бэшээ һэн: «Залуу наһанайнгаа эршэ зоригые ажахынгаа һалбаран хүгжэхэ хэрэгтэ зорюуяхам. Минии жэшээе бусад залуушуулай дагаһа дүүрэхэ һаань урялнаб. Иил ажал — комсомолшуудай эрхилхэ хэрэг. Сэдьхэлнай дүүрэн, һэшхэлнай сэбэр ябаг лэ!»

Сэдьхэлнай дүүрэн, һэшхэлнай сэбэр... Эдэ үгэнүүдые гүн гүнзэгыгөөр удхалан бодомжолхо болсо һаа, ёһотойл үнэн сэхэ, ниитын хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зүсүүлхээр шиидэһэн хүнэй һанал бодолнууд гэжэ гансата ойлгохоор бээз. Энээниие Вера шэн габьяата ажалаараа гэршэлжэ шадаа.

Һаяхан гэр бүлэ болоһон Вера Георгий хоёрто түрүүшээр хэзээшье бэрхэтэйшэг һааб даа: наада захань морёо тушаха шүдэршье байхагүй, тэргэ, шаргын зэр зэмсэгһэ эхилээд, айлшанай ерэхэдэ дэбдихэ шэрдэгшье һаа дутаадаха. Эдэ бүгэдэдэ тэдэнэр тунхарингүйгөөр, бүхы бэрхэшээлнүүдые тэсэмгэйгээр гаталан гараа. Жэл ерэхэ бүри хонишоной хүндэ хүшэр ажалай нюусануудые таажа, шорголжоной бутаяа суглуулдаг шэнгээр баян дүй дүршэлэй «зомгооһонуудые» ябталжа, үндэр дабаанай оройдо гараха шатануудые бата бэхеэр түхеэржэ эхилһэн намтартай юм. Тэрэ хоёрой хори гаран жэлэй туршада түлжүүлһэн хурьгад Хамниин совхозой бэлшээридэ багтахагүй жэшээтэй. Энэ хугасаа дотор хэды шэнээн «сагаан алта» үйлэдбэрилөө гэхэбта? Лаб лэ Захааминай районой бүхы ажалшадай үмдэхэ нооһон костюмууд өөгдөхэ байхал! Юрэдөөл, эдэ бүгэдые нарин нягтаар тоолохо болоо һаа, нилээд бэрхэ бухгалтер нилээд удаахан сагай туршада шоотын яһахануудые иишэ тиишэнь «урилдаалгаха» бээз гэжэ һанагдана.

Эдэ бүгэдые хуруу хухадгүй элирүүлжэ шэдаха аргагүй һэн хойноо хонишоной бүлын арбадахи табан жэлэй дүнгүүдые эндэ дурдахада үлүү бэшэ. Түсэбөөр хараалагдаһан 85,06 центнерэй орондо 109, 29 центнер нооһон гүрэндэ тушаагдаа. Дунда зэргээр 100 эхэ хонин бүриһөө 110,8 хурьгаа абажа, даабари 124,5 процент бэелүүлэгдөө. Тиихэдэ хурьгадые амидаруулгын түсэб 14б процент дүүргэгдэжэ гэхэ гү, али энэ дунда зэргээр 30 килограмм шэгнүүртэй 100 хурьгадые аялмаһантай адли болоно бшуу. Иимэ дүнгүүдээр баясангүй яалтайб! Баясаха ёһотойшьебди.

ЗУНАЙ аагма халуун үдэр. Сэнхир хүхэ сэгээн номин огторгойдо һиимэгэрхэншье һэмжээн үүлэн харагданагүй. Гансал Уһатын голой намдуу аалиханаар, балгашье һаань уһаяа гамнаһан шэнгээр шолшогенон урдахань дуулдана. Тиихэдэр байтар «эхилэгты» гэһэн тусхай дохёо хүлеэһэндэл, холо суурятама хонидой маарaлдаан зэдэлжэ, ершон тойроной хон-жэн байдалые нойрһоо һэрюулһэндэл сэностоно. Түр зуура Уһатын голой эхинэй булаг дээрэ хуа тооһон бөөгнэржэ, медэной сэмсээлээр үлеэһэн һулахан һалхинай һэбшээндэ дайрагдан, дээшээ дурата дурагүйгөөр дэгдэнэ.

Бүглэгэр хара тооһоной бурьяланшье бага зэргэ замхежа, булагай тунгаагар хүйтэн уһанһаа амаа норгохо хүсэлэнтэй тархи-түрүүгүй шэгэлдэшэһэн хонидой дунда арба гара маһатайхан басаганай бургааһанай хухархайда уяһан һур тагшуураар ниша тиишэнь һэбисгээхэнь харагдана. Тиихэдэр байтар хүрьһэтэһэн хүдэр уяаан шарайтай, дүшэ гарамгай наһанай эхэнэр хааналааашьеб даа гэнтэ бии боложо, уһанда шэгэлдэһэн хонидые түлхисагеехэ зуураа, аман соогоо гүбэрэсэгээн, бидэниие обёоромсоорoo:

— Яагаа аягүй байдалда орошоод байтарнай айлшад ерэбэ гээшэб. Хэдошье иигэжэ байдаггүйбди. Минии нэгэ хонинной үтэ ухашалха һамбаанда булэг хонид таһаржа, эндэ обёоршобол. Энэ үхибүүдэймнай одхониинь — Оля басагамнай гээшэ. Мүнөө үедэ манай урдаал хараха хүмнай, баруун гарнай болоод байна, — гэжэ хонишон эхэнэр хөөреэгээ эхилбэ. —һаяд хонидойнгоо нооһо хайшалуулжа дүүргээбди. Хонин бүриһөө арайл 5 килограмм абтабагүй хаш. Манай Захааминай эрхэ байдалаар түлшье муу бэшэ даа гэжэ һанагшабди — 100 эхэ хонинһоо 122 хурьган түлжүүлэгдэнэ. Иимэрхүүл байдалтай зон гээшэбди. Үшөө юу нэмэлтэйб бэлэй....

Үшөө юу нэмэлтэйб? Нэмэхэ юумэнэй ехэшье һаань, Базаровтанай гэр бүлэтэй суг хамта хүдэлдэг, тэдэнэй ажалаар һонирходог хүнүүдэй хэлэһэн үгэнүүд хүсэд дүүрэн сэгнэлтэ болохо бээз гэжэ һанагдана.

Елена Ринчиновна Норбоева:

«Бидэ гэр бүлөөрөө нүхэсэдэг, аха дүүнэрһээ, түрэл түхимһөө өөрэгүйгөөр талархалсадаг зон гээшэбди. Бултадаа нэгэ нютаг нугада ундыһэн, сугтаа агараа ганбаадаа, дураадаа хүргэһэн ... Хоорондоо нүхэр ёһоор ...нэй мүрысэнхэйбди. ... бидэндэ баяр баясхалан ... руулнэ. Хүсэн дээрэмнай хар хүсэ нэмэнэ. Энэ ... байдалаар манай бриг... абалгаар хэлтэ үлүү ...

... шэн зоригтойгоор ... оролдодог заншалтай...

Баир-Жаб Намдаков: «Албан хэрэгэй... хээр би районойнгоо ... малшадые эрьежэ ябадаг... Сэхыень хэлэхэдэ, нютаг... хэндэ элдэбын байдалнууд... шад дайралдаха. Олон... имагтал сүлөөгүйгөө... хото хорёогоошье ... гүй, гэр сээхиёошье ... тахагүй гэхэ гү, али ... гаар байдаг зон дай... Гэхэ зуура Базаровтанай... сада жэлэй дүрбэн са... дыдэньшье эрхэдэ... юумэнiинь һуурида... гэршэлһэн байха. Гэр... ходе яла сала, тооһо... хододоо аршаатай. ... амархада аятай» гэһэн... дэг үзэгдэхэ. Тиимэ... энэ бүлэдэ коммунис... бригада гэһэн үндэр ... гэ дэмы өлгогдоогүй...

Геннадий Очирович ... —районой газетын ...: «Базаровтанай бригадын ... дэ районой хонишодой ... дүй дүршэлэй һургуули... хэгдэнхэй. Эрхим хони... ажал хүдэлмэритэй ... хаха бусад ажахынуудай... шод ерэжэ, ехэл сэдьх... нанги бусадаг. Бүхы ... тай адлин эрхэ байдал... харанагүй һайн үрэ д... ладаг эдэ хонишодто ... нюуса өгтолон байдаг... жалтыитнай алтан түлхи... бэ гэжэ асуугаа ... ажаллаха, ажаллаха, ... шэмтэйгээр ажаллаха г... рюу үгэхэ».

Ажалаар олдоһон ... суура хиля гэжэ байха... ха холын Захааминай ... хонишодой замай залуу... Базаровтанай бүлын ... тухай дуулаагүй хүн ... ка доторнай үгы шахуу... Эндэ тон һүүлшын ... дурдая: Базаровтан ... һэн хурьгадаа түлгэй ... 34 килограмм шэгнүүр... эхэһээнь һалгааба. ... республика доторнай ... хим үрэ дүн мүн. Тиих... рүү маяшад үбэл хүсэ... аа үбһэ тэжээл нөөс... бүусадань 10 гаран һ... гэлдэнэ.

Вера Доржиевна нют... арад түмэнэй үндэр ... найдабаридa хүртэн, Бу... АССР-эй Верховно ... депутатадаар һунгагдан... сүү энгэрыень Ажалай ... Солын гурбадахи шат... ден шэмэглэнэ, нэгэдэ... сэй маяшан гэһэн зүй... рэ зэргэтэй. Тиихэдэ ... Галдановичай Хүндэлэ... мотанууд тусхай дансе... болгогдонхой.

Буурал Саяанай мүн... дарганууднаа эхитэй ... най хаданууд үльгэр ... оронхой: эндэ шүхэг ... маятамаяшье бии, ... тужа тайгын хангалтам... рэй анхилааншье таһ... хүнды хүтэлнүүдээрнь ... гай субаса зурыдаха ... нютагай гол баялиг... ажалша бэрхэ арад ... дэнэй дундаһаа Базар... бүлын бадаруулһан ... туяан сарьдаг үндэр ... хаданyудта тудаад, ... ниинь үдэр бүри хур...

Ж. ДА...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Георгий Галданович ба Вера Доржиевна Базаровтан.

С. БАЛДУЕВАЙ ...

ЗАСАГАЙ ДЭЭДЫН ЗУРГААНУУДТА

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮДТЭ АНХАРАЛТАЙ БАЙХА

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет «Арадай депутадуудай Захааминай районно Соведэй гүйсэдкомой ажалшадай бэшэгүүд, гомдолнууд болон дурадхалнуудые үни удаан саг соо заранан баримтанууд тухай» асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Арадай депутадуудай Захааминай районно Соведэй гүйсэдком ажалшадай бэшэгүүд, гомдолнууд болон дурадхалнуудые, мүн совет болон партиин дээдын органуудай эльгээдэг бэшэгүүдые саг дарыдань хаража үзэнэгүй, уйжагайрруулна гэжэ республикын Министрнүүдэй Совет тэмдэглэбэ.

Эрхэтэд Ванчиковуудай «Советская Россия» газетэдэ бэшэһэн бэшэгтэ, Омскдо ажаһуудаг эрхэтэн П. З. Жарковагай бэшэгтэ үгтэхэ харюунууд Буряадай АССР-ай Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдээгүй байһаар.

Автомобиль гү, али мотоцикл худалдажа абаха тухай эхэ-герой В. С. Данжаловагай бэшэг хоёр һара тухай сагта хаража үзэгдэнгүй байгаа. Тэрэшэлэн 1981 оной июниин 3-да районно Соведэй гүйсэдкомдо эльгээгдэһэн Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагша Р. Ц. Дамдиновай бэшэгтэ мүнөөшье болотор харюу үгтөөгүй байһаар.

Арадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдком предприятинууд, организацинууд болон эмхи зургаануудта ажалшадай эльгээдэг бэшэгүүд, гомдолнууд болон дурадхалнуудые хаража үзэхэ хэрэгые һайнаар хинананагүй, предприятинууд, эмхи зургаанууд болон ажахынуудай, сельскэ болон поселково Соведүүдэй гүйсэдкомуудай хүтэлбэрилэгшэд ажалшадай бэшэгүүдээр ямар хүдэлмэри ябуулжа байдаг тухай тоосоое районно Соведэй гүйсэдком шагнадаггүй байна.

КПСС-эй XXVI съездын эрилтэнүүдтэй вохилдуулан, ажалшадай бэшэгүүд, гомдолнууд болон дурадхалнууд тушаа хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха тухай асуудалаар районно Соведэй сесси зарлахыень республикын Министрнүүдэй Совет Захааминай районно Соведэй гүйсэдкомдо дурадхаба.

* * *

Буркоопсоюзуудай организацинуудта ажалшадай бэшэг, гомдолнууд болон дурадхалнуудые хаража үзэхэ хүдэлмэри саашадань һайжаруулха хэмжээнүүд тухай асуудал республикын Министрнүүдэй Совет мүн лэ хаража үзэбэ.

Буркоопсоюзай правлени КПСС-эй XXVI съездын шиндхэбэринүүдэй үндэһөөр ажалшадай бэшэгүүдээр ябуулдаг хүдэлмэреэ саашадань һайжаруулха талаар зарим хэмжээнүүдые абадаг болонхой. Пайщигуудай захилнуудые дүүргэхэ хэрэгтэ анхарал хандуулагдана.

Ажалшадай бэшэгүүд болон гомдолнуудые хинажа байха штатна бүлэг бии болгогдонхой.

Гэхэтэй хамта, зарим районуудта, автобазануудта ажалшадай бэшэгүүдые хаража үзэхэ хэрэгтэ олон дутагдалнууд дайралдана. Бэшэгүүдые хаража үзэхэ гурим, хүнүүдтэй уулзажа хөөрэлдэхэ график үгы байдаг.

Буркоопсоюзда ороһон бэшэгүүд, дурадхалнууд гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдэнэгүй, тэдэ гомдолнуудай ородог шалтаганиинь элирүүлэгдэнэгүй. Жэшээлхэдэ, Арбижал һууринай хүн вон үргэн хэрэглэлэй эд бараа худалдадаг болгохо тухай гомдол ело дахин оруулһан байна. Загарайн районой хүтэлбэрилэгшэд энэ гомдолдонь мүнөөшье болотор харюу үгөөгүй байһаар.

Худалдаа наймаанай гурим эбдэһэн тухай гомдолнууд орожол байһаар.

Зарим районууд болон райпотребсоюзуудай, тэрэ тоодо Сэлэнгын, Мухар-Шэбэрэй районуудай хүтэлбэрилэгшэдэй ажалшадай бэшэгүүд болон гомдолнуудые хаража үзэхэ хэрэгтэ олохон дутагдалнууд дайралдана.

Республикын Министрнүүдэй Совет эндэ дурсагдаһан дутагдалнуудаа усадхахыень Буркоопсоюзай правлениие уялгалба.

Уласхоорондын ШЭНЖЭЛЭЛ

ДЭЛХЭЙН НЭГЭДЭЛЭЙ ШУХАЛА ЗОРИЛГО

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXXVI сесси Нью-Йоркдо нээгдэнхэй. Ойрын гурбан һарын туршада 134 асуудал зүбшэн хэлсэгдэхэ. Эдэнь — дэлхэйн политикын тон шухала асуудалнууд болоно.

США-гай ээрхэг түримхэй бүлэгүүд түрүүтэй хархис империалис хүсэнүүдэй үүдхэһэн, уласхоорондын түбэгтэй оршон байдалда ООН-ой гэшүүд—155 гүрэнэй түлөөлэгшэд мүнөө сугларба. Тэдэ хүсэнүүд сэрэгэй гаргашануудые түрибэлгүй ехэ болгоно, ОСВ-2 тухай договор эсэслэн баталалгые хойшо татана, американ ядерна шэнэ ракетэнүүдые Баруун Европодо тодхохо бэлэдхэл түргэдхэнэ, хүниие олоор хюдаха тон хоротой зэбсэг—нейтронно бомбо бүтээжэ захалаад, элдэб орон нютагуудтахи түгшүүрилтэй байдалые улам дэбэргэнэ, бусад оронуудай хэрэгүүдтэ убайгүйгөөр хамаарна. США ба НАТО Пекинэй зүгһөө дэмжэгдэн, буу зэбсэгүүдые туйлай олоор үрдилдэн түхеэрхэ. хүсэнүүдэй тэнсүүриие өөһэдынгөө ашаг туһада хубилгаха хараа бодол баримталдаг болоһыень эдэ бүхы баримтанууд гэрщэлнэ.

Нитын ондо ондоо байгууламтануудтай гүрэнүүдэй олоң талын харилсаа холбооной шухала эмхидэл—Нэгэдэмэл Нацинуудай Организаци дайнай аюул сараха тодорхой хөөрэлдөө хэхэ асуудалаар хүндэтэй һанал бодолоо хэлэхэ зэргэтэй, Гол зорилготойнь нягта холбоотой. энхэ тайбан, аюулгүй байдал хангаха уласхоорондын орёо түбэгтэй асуудалнуудые амгалан аргаар, хөөрэлдөөнэй үндэһөөр шиндхэлгэдэ туһалха, гүрэнүүдэй олоң талын харилсаа холбоо туйлаха хэрэгтэ XXXVI сессиин гол анхаралай хандуулагдаа һаань, дайнай үүдхэгдэхэ аюулай улам ехэ боложо байһан оршон байдалда ООН уялгаа дүүргэхэ байна.

Үнгэрһэн сессинүүд дээрэхи мэтэ нимэ гол зорилго шиидхэхын түлөө тэмсэлые Советскэ Союз, бусад социалис оронууд толгойлно. КПСС-эй XXVI съездын хараалһан, 80-яад онуудта бэелүүлэгдэхэ амгалан байдалай программа — эдэ оронуудай ООН-до эрхилдэг ажал ябуулгын найдамтай хараа шэглэл болоно.

Энэ сессидэ Советскэ Союзай асарһан шэнэ дурадхалнууд буу зэбсэгүүдые хизаарлалгын асуудал бодото дээрэнь, бүтэмжэтэйгөөр шиидхэхэ зорилготой Замбуулиниие дайн сэрэгтэ хэрэглэхэ аюулай улам ехэ болохо байһантайнь дашарамдуулан, «замбуулинай дайдада ямаршье зэбсэг тодхохые хориһон договор баталха тухай» асуудал сессиин үзэмжэдэ СССР табяад байна.

Хүниие олоор хюдаха шэнэ түхэлэй зэбсэг зохёохо ба бүтээхые хориxо. буу зэбсэгүүдые бүгэдэ нииитэрээ, бүрин хурааха ябадал хангаха хэмжээнүүд буу зэбсэгүүдые хураалгаар ООН-ой Генеральна Ассамблейн хоёрдохи тусхай сесси, Буу зэбсэгүүдые хураалгаар бүхэдэлхэйн конференци гэхэ мэтэ уласхоорондын тон шухала хуралдаануудые үнгэргэхэ аласай зорилгонууд социалис оронуудай үүсхэлээр хараалагдаад, мүнөөнэй сессиин зүблэхэ зүйл дотор ехэ һуури эзэлнэ.

«Амгалан тайбан байдал туйлахын тулада һайн һайхан үгэнүүдһээ гадна, илангаяа бодото хэрэгүүд. бусад гүрэнүүдэй эрхэнүүд ба ашаг туһые ажал ябуулгадаа хараада абахаар бэлэн байха шухала» гэһэн нүхэр Л. И. Брежневэй үгэнүүд үнэн зүрхэнэй захяа болоно гэжэ ООН-до һайшаагдан мэдэрэгдэв.

АЮУЛТАЙ ААШАНУУД

Вашингтоной дай журөөдэдэг шуналта ябуулга улам элеэр харагдана. Пентагоной «харшангууд» хорото шунахай үгэ хуурнуудые тараахаһаа гадна, «хүсэеэ харуулха» забдалга улам ехээр гаргадаг болоһо байнхай. Тэдэнэр Ливиин ВВС-эй самолёдуудта дээрмэдэгшэдэй гуримаар дайлан добтолхоор түсэблэһэн байгаа, Карибска далайн оршоң тойрондохи байдалые орёо түбэгтэй болгоно, Кубые «хэһээхэбди» гэжэ занана, Гайаныи засагые тогтууритай болгохо һэдэлгэ гаргана. Сэрэгэй жагсаалнуудаар Сальвадорой, Гватемалын арадуудые айлгаха һанаатай.

Социалис оронуудай хилэнүүд шадар ехэ манёврнуудые үнгэргэхэ гэһэн США-гай ба НАТО-гай һанаашалганууд онсо аюултай, харата зорилготой байна. Тэдэнь «Отм Фордж-81» гэһэн нитэ нюуса нэрэтэйгээр үнгэргэгдэнэ. Норвегиһээ Турци хүрэтэрхи туйлай ехэ газар дайда дээрэ, НАТО-гай гэшүүн 13 оронной сэрэгэй 300 мянга шахуу алба хаагшадай хабаадалгатай элдэб янзын 28 һуралсал үнгэргэгдэнэ. Тэдэнь — «Шарфе Клинге», «Сертен Инкуантер», «Амбер экспресс», «Колд Файер-81» гэһэн ба бусад нэрэнүүдтэй.

ГДР-эй хилэдэ дүтэхэн үнгэргэгдэжэ байһан «Сертен Инкуантер» гэдэг маневрнуудта 600 гаран самолёт, 4800 танк, сэрэгэй бусад машинанууд, сэрэгэй ашаанай 15 мянган автомобиль, США-гай, Англиин ба ФРГ-гэй сэрэгэй 70 мянган алба хаагшад хабаадана. Европодо саг үргэлжэ байдаг американ сэрэгүүдтэ нэмэлтэ болгогдон, ФРГ-эй газар дээрэ 17 мянган солдат ба офицернууд, сэрэгэй 27 мянган тонно ашаанууд Холбоото Штадуудһаа асарагданхай.

Социалис оронуудай хилэ шадар эмхидхэгдэһэн харата маневрнууд Рейганэй захиргаанай түлөөлэгшэдэй дай журөөдэһэн мэдүүлгэнүүдээр үдэшэгдэн үнгэргэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, США-гай обороныи министр Уайнбергер үгэ хэлэхэдээ, «дэлхэй дээрэхи гол удамаршын үүргэ дүүргэхэ арга боломжотой байха ёнотойбди. Энэмнай хүшэр үүргэ болоно, тиигэбэшье тэрэниие дүүргэхэ ёһотойбди» гэжэ һаяхан ээрхэг шунахайгаар мэдүүлһэн байна. Советскэ Союзтай США ямаршье хөөрэлдөө хэхэдээ, «стол дээрэ шэнэ козырь табятай гэжэ ойлгуулха, США-гаи эрилтэнүүдые хараада абахагүй байбал, илажа шадахагүй юумэндээ, буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрэлгэдэ СССР хабаадаха ушартай болохо» гэжэ Рейган һаахарлана.

Советскэ Союзые айлгаха, американ зонхилолго мэдэрхыень баадхаха гэһэн багсаамжануудай бүтэхэгүй байһые тодоруулха онсо баримтанууд хэрэггүй болохогүй. Тиимэ һанаашалгануудай хэзээшье бүтэхэгүйе түүхэ нэгэнтэ бэшэ тодоруулан харуулһан байха.

МҮРДЭЛГЭ ХЭҺЭЭЛГЭНҮҮДЭЭ САГААРУУЛХА ҺЭДЭЛГЭ

Сададан правительство СССР-эй посольствын, мүн бусад зарим совет эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдые Египедһээ сүлэн гаргаха тухай харата зорилготой шиидхэбэри гаргаба. Советскэ Союзда дайсан харша Сададай энэ ябуулгань — египтянуудай дураа гуталга ба буруушаал үүсхэдэг өөрынгөө дотоодын ба гадаадын политикаһаа һамааруулха, тэдээндэ эсэргүү мүрдэлгэ хюдалгануудаа «сагааруулха» гэһэн зорилготой.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ Египедэй таба мянга гаран хүн түрмэдэ хаагданхай. Национально-прогрессивна (зүүнэй тала баридаг) партиин, Ажалай социалис партиин хүтэлбэрилэгшэд, мэдээжэ журналистнууд, адвокадууд, экономистнууд баригдажа тушаагдаһан, олон газетэнүүд хаагдаһан байна. Тэрэшэлэн шажанай албатадые мүрдэнэ, хэһээнэ. Тэдээндэ эсэргүү худал хуурмаг гэмнэлгэнүүдые зохёоно. Садат Египедэй «христианууд ба мусульманууудай бүлгэмүүдэй хоорондо зүришэлдөө үүдхэхэ» зорилгоор совет хүнүүдтэ эсэргүү хуурмаг гэмнэлгэнүүдые хэнэ, «Москвагай тухиралга» тухай худал үгэ хүүрнүүдэй туһаламжаар мүрдэлгэ хэһээлгэнүүдээ сагааруулха гэжэ оролдоно.

Гэхэ зуура, Египедэй президент Совет орондо харша һанал бодол тарааһанай үндэһөөр өөрынгөө харата балмад политикые далдалха һанаатай. Египедые Дүтын ба Дунда Зүүн зүгтэхи, Африкадахи американ империализмын зараса нохой болгохо гэһэн һэдэлгыень ороной национально-патриотическа хүсэнүүд буруушаана бшуу. Израилиин ээрхэг түримхэйшүүлтэй үгэсэлгөөрнь дураа гутаһан ислам шажантаншье Сададай харата политикые буруушаан тэмсэнэ.

Вашингтондо Рейган ба Хейгтэй Сададай хэһэн, удаа тээнь Бегинэй хэһэн хөөрэлдөөнүүдэй һүүлээр Египедтэ мүрдэлгэ хэһээлгэнүүдэй дахин һужэрһэниинь тушаан болоһон ушар бэшэ байха. Американ Эй-би-си гэдэг телевизионно компани нигэжэ сэхэ мэдээсэнэ: «Садат албанай хэрэгээр США-да ерэхэдээ, харша үзэл ододолтондо эсэргүү сохилто хэхэ тухай зүбшэлһэн байгаа. Тиимэһээ Египедтэхи мүнөөнэй үйлэ хэрэгүүд Вашингтониие гайхуулнагүй».

Египедэй хүтэлбэрилэгшэдэй Совет орондо харша мүрдэлгэ, бүдүүлиг ябуулгын хэгдэхэтэй хамта, Дүтын Зүүн зүгтэ американ сэрэгүүдэй байлгые бэхилхэ, Вашингтонон зонхилолго доро ээрхэг түримхэй сэрэгэй бүлэглэл эмхидхэхэ гэһэн, араб оронуудта харша Кэмп-Дэвидэй хорото үгэсэлгэдэ хабаадагшадай ябуулгын эдэбхитэй болоһониинь юрын ушар бэшэ. Египедтэхи мүрдэлгэ хэһээлгэнүүд Кэмп-Дэвидтэхи гутамшаг хэлсээнүүдтэ гар табигдаһаар гурбан жэлэй ойн сентябриин 17-до гүйсэһэнтэй, бэеэ дааһан гүрэн тогтоохо Палестинын араб арадай хуулита эрхэнүүдыень хаһаха зорилготой американ-египет-израиль хөөрэлдөөнүүдэй һэргээгдэхэеэ байһантай дашарамдуулагдаһаниинь мүн лэ ушар удхатай байна.

Национально-патриотическа хүсэнүүдые Сададай айхабтар шэрүүнээр даража байһан ябадал гансашье Араб Зүүн-Зүгтэ бэшэ, мүн дэлхэйн олон оронуудта ехэ зэбүүрхэл, буруушаалнуудые үүсхээ. «Египет арад мүрдэлгэ хюдалгаһаа айгаад, национальна ашаг туһадань урбагшын урда хэзээшье һүгэдэхэгүй» гэжэ Египедэй патриотическа хүсэнүүдэй толгойлогшо Абу Халед тусхайлан тэмдэглэбэ.

Г. ШИШКИН,
(ТАСС).

Монгол һайхан орондо

АЖАЛАЙ ШЭНЭ ЭМХИДХЭЛЭЙ АША

«Эрдэнэт» гэжэ ашагта малтамал шанаржуулгын комбинадта хүдэлдэг интернациональна бригаданууд болон экипажнууд үндэр бүтээсэтэ ажалай үлгэр жэшээ харуулна. Бригадна онол арга нэбтэрүүлһэнэй ашаар үнгэрһэн жэлдэ продукци үйлэдбэрилэн гаргалгын хэмжээн 2,5 дахинаар ургаһан байна. Ямартал ажалай бүтээсэ эдэ коллективүүдэй дээшэлүүлһэнэй ашаар продукциин хэмжээнэй ургалтынь 80 процентнь хангагдаа, гэжэ тэмдэглэлтэй.

МНР-эй экономикын хүгжэлтын үнгэрһэн табан жэлэй дүнгүүдые хаража үзэхэдэ, бригадна подряд үйлэдбэри дээрэ ажалай эмхидхэл һайжаруулха гол арга нүхэсэлнүүдэй нэгэн болоһон байна. Советскэ Союзай болон аха дүү бусад оронуудай туһаламжаар Монгол орондо мүнөө зуун элдэб бригаданууд байгуулагдаа юм. Шэнэ онол аргаар хүдэлдэг бригаданууда тоо һүүлшын арбан жэл соо 7 шахуу дахинаар олошоролоо, тиихэдэ гэшүүдэйнь тоо 2,5 дахинаар олошороо.

Мэргэжэлтэдэй тоолон бодоһоной ёһоор, бригадна подрядай нэбтэрүүлэгдэһэн предприятинуудта гол фондынуудые ашаглалга хараа байса һайжарна, ажалай бүтээсэ саг үргэлжэ дээшэлнэ, түлхэй эд ба материалнууд хэмнэлтэйгээр гаргашалагдана.

ШЭНЭ ГОСХОЗ

Ороной хоёр томо промышленна түбүүд болохо Дархан ба Эрдэнэт хотонуудай тэг дунда «Номгон» гэжэ госхозой түрүүшын ээлжээн ашаглалгада һаяхана үгтэбэ. Энэ ажахы хоёр хотын ажалшадые хилээмээр, мяхаар ба һүөр хангаха зорилготой юм.

Мүнөө госхоздо оньһожоруулагдамал һү һаалиин ферма, засабарилгын мастерской, интернат һургуули, бусад соёлой болон ажаһуудалай объектнүүд хүдэлжэ эхилээ. Хожомоо «Номгон» госхоз жэл бүри 150 мянган тонно шэниисэ үйлэдбэрилдэг, 200 шахуу мянган тонно үбһэ тэжээл бэлэдхэдэг болохо юм. Нэгэ мянган таба мянган хонидые таргалуулха түрүүшын ферма мүнөө эндэ баригдажа байна.

ҮНЭТЭ ПРОДУКЦИ ҮЙЛЭДБЭРИЛГЭ УРГАНА

МНР-эй хоёр зуу гаран тоһоной заводой болон ...тоһоной сүүгаад һү-сепараторой пунктын коллективүүд тоһо үйлэдбэрилхэ талаар шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбтэ даабаринуудые үлүүгээр дүүргэхэбди гэһэн үндэр үүргэ батална абаба. Монголой Арадай Республикын ЦСУ-гай мэдээсэһэнэй ёһоор, энэ оной эхинһээ августын 15 хүрэтэр орон дотор 2418 тонно тоһон үйлэдбэрилэгдөөд байгаа. Энэнь нёдондохи оной энэ үеынхидэ орходоо 90 тонноор ехэ болоно.

Энэ хоолой үнэтэ продукт болохо тоһо үйлэдбэрилэн гаргалга орон дотор һүүлэй жэлнүүдтэ хэлбэришэгүйгөөр ургажа байнхай. Энэ ургалтынь эршэ саашадаашье һулдахагдахагүй юм. 1981 — 1985 онуудта ороной хүгжэлтын долоодохи табан жэлэй түсэбэй ёһоор үнгэрһэн табан жэлэйхидэ орходоо тоһо үйлэдбэрилгэ 25 процентоор дээшэлхэ хараатай.

ЛАОТЯН ХЭЛЭН ҺААД БОЛОХОГҮЙ

Лаосой Арадай-Демократическа Республика ошожо ажаллажа байһан Монголой эмшэр медигүүд Улаан-Баатарай медицинскэ институдай нэгэ кафедрын дэргэдэ лаотян хэлэнэй курс гараба. Аха дүү орондо МНР-эй түлөө бэлэг болгон баригдаха больницада эдэ мэргэжэлтэд хожомоо ажаллаха юм.

Мүнөө Советскэ Союзһаа, Кубаһаа болон Вьетнамһаа ерэһэн врачнууд Лаосто хүдэлжэ байдаг гээшэ.

(АПН).

УЛААН-БААТАР. Советскэ Союзай мэргэжэлтэдэн туһаламжаар нииислэл хотын ТЭЦ шэнэлэн һэльбэгдэнэ, оньһон түхеэрэлгэнүүд олоор тодхогдоно, энергоблогууд ашаглагдажа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Монгол ороной долоодохи табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлжэ байһан нииислэл хотын ТЭЦ-эй залуу хүдэлмэрилэгшэд Г. Сандагдорж, С. Намсарай гэгшэд ажал дээрээ.

АПН-эй фото.

• ТАСС • АПН • ХИЛЫН СААНАҺАА

ООН-ой ГЕНЕРАЛЬНА АССАМБЛЕЙН СЕССИ

НЬЮ-ЙОРК. ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXXVI сессиин хүдэлмэриин эмхидхэлэй шата дүүрэбэ. Генеральна комитедэй дурадхаһан 134 асуудалһаа бүридэнхэй зүблэхэ зүйл сессиин пленарна заседани дээрэ баталагдаба.

Буу зэбсэг бүтээн гаргалгые хизаарлаха, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хураха зорилгонуудта хабаатай мүнөө үеын гол шухала асуудалнууд зүблэхэ зүйлдэ оруулагдаһан байна. Эдэнэй олонхид Советскэ Союзаар дурадхагдажа, зүбшэн хэлсэлгэдэ түрүүшынхеэ табигдаба. СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй ООН-ой Генеральна секретарьта эльгээһэн бэшэг дотор найруулагданхай. «Али бүхы буу зэбсэгүүдые замбуулинай дайдада тодхон табилгые хорихо тухай договор баталха тухай» асуудал сессиин зүблэхэ зүйлдэ оруулагдаа. Энэ хадаа Советскэ Союзай зүгһөө саг соогоо оруулагдаһан шухала дурадхал болоно.

Урдын сесси дээрэ Советскэ Союзай оруулһан бүтэмжэтэй һаин һанал бодолые бэелүүлхэ асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэхэ юм. Энэнь уласхоорондын байдалые гуримшуулан һайжаруулха арга олгохо байна. Сэрэгэй шэнэ бүлэглэлнүүдые үргэдхэхэгүй, байгуулхагүй, арминуудые үргэдхэлгэһөө, юрын буу зэбсэгүүдые ехээр бүтээн гаргалгаһаа арсаха, ядерна буу зэбсэггүй гүрэнүүдэй аюулгүй байдалые хангаха гэхэ мэтэ уряатайгаар СССР бусад оронуудта хандаһан байгаа.

ООН-ой гэшүүн-гүрэнүүдэй дииилэнхи олонхинь совет эб найрамдалта дурадхалнуудые, үүсхэлнүүдые һайшаан дэмжэжэ байһанаа мэдүүлнэ. Империалис ехэ ехэ гүрэнүүдэй, нэн түрүүн Холбоото Штадуудай буу зэбсэг бүтээн гаргалгые дэбэргэжэ, дахин дажар номножо байхада, эдэ бүгэдэ илангаа шухала удха шанартай болоно. Рейганэй захиргаанай гадаадын политическэ аюултай һанаашалгануудые дэлхэйн арадууд эрид шууд буруушаана гэжэ баталагдан абтаһан зүблэхэ зүйл элирхэйлэн харуулна. Үнэхөөрөөшье, энэнь уласхоорондын харилсаае хүгжөөлгэдэ аюул тохёолдуулна, дэлхэй дээрэхи байдалые түгшүүрилтэй болгоно.

Дүтын Зүүн зүгтэхи, Урда Африкадахи, Кипртэхи байдал дэлхэйн хүн зоной һанааень зобоожо, зүрхэ сэдьхэлыень хүдэлгэжэ байнхай. Эдэ асуудалнууд мүн лэ сессиин зүблэхэ зүйлдэ оруулагдаа. Тэдэ пленарна заседанинууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ юм.

Уласхоорондын экономическа харилсаанай асуудалнуудта сесси анхаралаа ехээр хандуулха.

Мүнөө үеын гол шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэһээ уласхоорондын эмхиие хадууруулхын тула Пекинтэй хүшүүгаа холбоһон Холбоото Штадууд али бүхы юумэ хэнэ. Тингэжэ энэ холбооной баалалтаар «Кампучиин», «афганска» асуудалнууд зүблэхэ зүйлдэ оруулагдаа. Теэд энэнь бэеэ дааһан гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсаһан, ООН-ой Уставые хазагайруулһан ябадал болоно.

Сесси дээрэ нитэ-политическэ хөөрэлдөөнүүд эхилбэ.

СОФИДАХИ УУЛЗАЛГА

СОФИ. БКП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живков хани ёһоной албанай хэрэгээр Болгарида ерээд байһан Грециин Компартиин ЦК-гай Генеральна секретарь Х. Флоракистай уулзаба.

Үнэн зүрхэнэй, хани ёһоной оршоң байдалда үнгэрһэн уулзалгын үедэ БКП-гэй болон КПГ-гэй ажал ябуулга тухай мэдээсэлнүүдые халан аоалсаһан, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй, уласхоорондын байдалай гол шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн байгаа. Эб найрамдалай түлөө, американ империализмын эрмэлзэлгэнүүдтэ эсэргүү тэмсэлдэ коммунистнуудай, түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдэй нэгэдэлые бэхижүүлхэ шухала байһанда онсо анхарал хандуулагдаа.

Нейтронно буу зэбсэгүүдые бүтээхэ тухай американ захиргаанай шиидхэбэри, дундуур зайда хэрэглэгдэхэ американ ракетэнүүдые Баруун Европодо тодхон табиха тухай НАТО-гай түсэбүүд эб найрамдалда аюул тохёолдуулна гэжэ хоёр тала тэмдэглэбэ.

Марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын гол ёһонуудта үндэһэлэн, аха дүү ёһоной холбоо барисаагаа хүгжөөн бэхижүүлхээр БКП-гэй ба КПГ-гэй бэлэн байһые Т. Живков, Х. Флоракис баталаа.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛ

ГАВАНА. Парламентнууд хоорондын холбооной 68-дахи конференци Гаванын Конгрессүүдэй ордон соо хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр. Делегадуудай дииилэнхи олонхинь хуралдаанай трибуна дээрэһээ үгэ хэлэхэдээ, дэлхэйн шэнэ дайнай аюулые зайсуулан сараха, уласхоорондын арсалдаата асуудалнуудые шиидхэлгэдэ хүсэ хэрэглэлгэһээ арсаха талаар хойшолуулашагүй шухала хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй гэжэ тэмдэглэбэ.

Японой делегат Т. Куцунугиин хэлэһэн үгэ Хиросима болон Нагасакиин уршаг түбэгые дабтуулхагүй гэһэн уряагаар нэбтэрэнхэй. Мүнөө үедэ Япон США-гай ядерна ехэ бааза болоһо байна. Тиин тэрэ Номгон далайн оршондохи аюулгүй байдалда бэрхэшээл түбэгүүдые ушаруулна. Эб найрамдалай түлөө, ядерна буу зэбсэгүүдые бүрин хүсэдөөр хорихын түлөө тэмсэлдэ зэргэнүүдээ жагсаахыень Т. Куцунуги дэлхэйн олонииитые уряалба.

Норвеги болон Финляндиин түлөөлэгшэд үгэ хэлэхэдээ, Хойто Европодо ядерна буу зэбсэггүй зоно байгуулха шухала гэжэ мэдүүлээ.

Индиин океанай оршон тойрондо буу зэбсэгүүдэй улам үргэдхэгдэжэ байһан ушар һанааемнай зобооно гэжэ Индиин парламентска делегациин гэшүүн Б. Н. Маурия тэмдэглэбэ. Индиин океаниие амгалан тайбан зоно болгохо тухай СССР-эй дурадхалда бүгэмжэтэй һайнаар харюусахыень Индиин парламентари США-гай правительствые уряалһан байна.

Совет эб найрамдалта үүсхэлнүүд шухала удха шанартай байна гэжэ Монголой делегат Ш. Бира хэлэбэ. Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болюулха тухай хөөрэлдөөнүүдые США дары хэжэ эхилхэ ёһотой гэжэ бусад олон парламентаринар үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

ЧАДТАХИ БАЙДАЛ

ПАРИЖ. Чадта эсэргүүгээр Судан болон Египет ээрхэг түримхэй зэбсэгтэ ябуулга хэбэ гээд Чадай национальна нэгэдэлэй дамжан оролгын правительствын түрүүлэгшэ Гукуни Уэддей мэдүүлбэ.

Египедэй дэмжэлгэтэйгээр Суданай армиин регулярна частьнууд ороной зүүн хубидахи, Адре болон Гереда хотонууд шадархи Чадай зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ добтолһон байна гэжэ тэрэ эндэ үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ мэдээсээ. Судан болон Египедэй зүгһөө гаргагдаһан энэ харата ябуулга манай ороной эб эеые таһалха талаар шэглүүлэгдэнхэй гэжэ тэрэ хэлээ.

Мүнөө үедэ Судантай зүбшаһан хилэ шадархи райондо шангa харуул тогтоогдонхой гэжэ правительствые толгойлогшо мэдүүлээ.

Судан болон Египедэй зүгһөө манай орондо ходо аюул тохёолдуулагдана. Энэнь Чадай хүн зоной нэгэдэлые, эб эеые таһалха гэһэн зорилготой байна.

Чадта амгалан байдал хангаха талаар Африкын оронуудай хоорондохи хүсэнүүдые байгуулха тухай ОАЕ-гэй түрүүлэгшэ, Кениин президент Д. Арап Мои гэгшын дурадхалые Чадай правительство һайшаагаа гэжэ тэрэ мэдээсэбэ.

ЯУНДЕ. Чадай национальна нэгэдэлэй дамжан оролгын правительствын зэбсэгтэ хүсэнүүд обороныи урдын министр Хисен Хабре гэгшын эб эе таһалха зорилготой хүсэнүүдэй отрядуудһаа бүридэһэн 500 бандидые үгы хэбэ. Суданай солдадууд эдэнэй дунда байгаа гэжэ Чадай гадаадын хэрэгүүдэй ба харилсаа холбооной гүрэнэй министр Ахмат Агбаш Асил Нджамендэ мэдээсэбэ.

Нейтронно буу зэбсэг үргэн хэмжээгээр үйлэдбэрилэн гаргаха тухай США-гай президент Рейганэй шиидхэбэриие буруушааһан жагсаалнууд дэлхэйн олохон оронуудаар эдэ үдэрнүүдтэ болоһо байна. Ядерна дайнай аюулые улам һужэрөөхэ зорилготой энэ алхамые митинг болон жагсаалда хабаадагшад эрид шууд буруушааха зуураа, тэрэнэй хүн түрэлтэндэ ямар хойшолонтой байхыень һануулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Милан хотодохи США-гай консульствын дэргэдэ итальян ажалшад буруушаалай жагсаал үнгэргэнэ.

ТАСС-ай телефото.

ЮРЫН МЭРГЭЖЭЛТЭЙ ХҮН

ОНДОО ХАРГЫ БАЙХАГҮЙ

Ажалайнгаа хубсаһа һэлгэжэ хүсэд үрдеэшьегүй байтарнь, хүн үүдэ тоншобо. Нюур гараа угаахаяа уйтахан таһалга руу тэрэнэй ороходо, Клара Петровна оройтоһон айлшаниие үүдэндээ угтаад, кухни руугаа дахуулба янзатай.

Бүлеэхэн үһаар нюрга сээжээ сүршэн эльбэхэдэнь, шалаһан бэедэнь аятай зохид, эсэһэн сусаһаниинь харгын тооһоноор адли угаагдан үгы болошоһон шэнги. Нээлгэтэй сонхынгоо дэргэдэ зөөлэхэн бүдөөр оёгдоһон сэбэр самса үмдэжэ, гэр доторойнгоо бэеэ һула табиһан һурамхи байдалда тэрэ эзэлэгдэн, намарай бүрхэг үдэшын бороогой шэбэнээн доро сэдьхэлынь тэниглэн дарүү зандаа ороно.

Эдеэнэйнь таһалга соо тугаар орогшо һанаагаа зобонги шарайтай эхэнэр тэрэниие хүлеэһэн янзатай һууба. «Хаана хараһан бэлэйбиб, пассажирнуудаймни нэгэн байгаа юм бэзэ» гэжэ бодохо зуураа:

—Амгалан үдэшөөр,— гээд юрынхиье айлшан бэшэхыень тухайлаад орхибо.

Дундуур наһанай тэрэ эхэнэр зориггүйхэнөөр харюусаад, бэшэ юумэ дуугарбагүй, Клара Петровна-гай нюур һүргүйхэн харасаар шэрбээд абаба. Тэрэнэй үлүүтэ һанаа үнөөндэ дарагдаһанһаа, нюдэд доогуурнь хүхэ һүүдэр толботоно.

—Афанасий, залуу эхэнэртэ заатагүй туһа хүргэжэ үзэхэ ёһотойш,—гэжэ Клара Петровна үбгэндөө сай аягалха зуураа хэлэхэдээ, урдаһаань арсашагүй сэхэ харасаараа гэтэбэ.

Һамганайнгаа урин нюдэдэй иимэ анхаралтай хурса болодог үе тэрэнэй ойндонь элихэн оробо. Тиимэл даа, һүниин дуудалганууд... Эм домтой сүүмхэеэ абажа, үбшэлжэ ядарһан хүнүүдтэ һүни яаран гаража ошоходоо, иимэл шиидэнги шарайтай болодог һэмнай.

—Үхибүүдээрээ газаа үлэшэбэб,—гэжэ тэрэ эхэнэр бэеэ шанга бариһан хоолойгоор, үшар байдалаа хэлэжэ эхилбэ. Тэрэнэй хөөрөөн соо бага үхибүүдээрээ үлэһэн ганса эхэнэрэй хуби заяан, наһан сооньтудалдаһан хохидолнуудые тэсэмгэйгээр дабажа гарадагынь ойлгогдоно. Холын хойто зүгэй газарта хүдэлхэеэ ошоһон айлай квартирада ороһон энэ эхэнэр ээдэйнь сагһаа урид гэнтэ ерэшэхэдэ, үхибүүдээрээ сарай соо байрлаха баатай болошоо.

Жэжэхэнээр шэдэрһэн намарай бороогой дуһалнуудай сонхын шэлнүүдтэ горхолхые Афанасий Антонович харахадаа, досоонь хүйтэ даажа, зүдэрүү байдалда ороһон энэ эхэнэрэй, үхибүүдэйнь хайралдаһа хүрэмэ шарайнууд нюдэндэнь үзэгдэхэдэл гэбэ.

—Горсоведэй гүйсэдкомдо орожо мэдүүлгэ баряаб. Танда, манай һунгуулиин округой депутадта хандажа, байһан байдалаа харуулхыемни дурадхаа. Энээн тухайда гэр байрын шэнжэлэлгын актын депутадай зүгһөө бэшэгдэхэ зэргэтэйень, хүдэлдэг больницымни профсоюзай организациин хүтэлбэрилэгшэдэй гар табилгын хэрэгтэйень ойлгуулаа,—гэжэ тэрэ эхэнэр найдал дүүрэн нюдөөр урдаһаань харана. Афанасий Антонович үглөөдэр тэдэнэйдэ ерэхэеэ хэлэжэ, эхэнэрэй нэрэ, обогыень, үхибүүдэйнь наһа һуража абаба.

Үглөөгүүрнь эртын рейсдэ гараха байһанаа тэрэ һанажа, хүдэлмэриингөө али һамбаандань горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэтэй хөөрэлдэхэеэ түсэблэн бодоһоор унтаридаа оробо...

Һайн хүн һанаашаар гэжэ ниихэдэнь лэ хэлэдэг байгаа ёһотой,—гэжэ Хяагтын городской Совет эй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ байһан Николай Ломбоевич Чимитов ажалайнгаа таһалга соо тэрэниие угтаба. Горсовет орохол бүхэндэнь шэнэ дурадхалтайгаар угтадаг түрүүлэгшын эдэ үгэнүүдые тэрэ ёһотой дээрэ хүлеэн абаба. Ажал хүдэлмэриин дүршэл ехэтэй, ажабайдалай али болохо асуудалнуудта оншотой, тааруу харюу оложо шададаг энэ хүнэй үгэ гүйсэдкомой гэшүүдтэ хүндэтэйгөөр хүлеэгдэдэг.

Түрүүлэгшэ ажал хэрэгээрнь ябуул һонирхоод, гүйсэдхэхэ комитедэй ээлжээтэ заседани дээрэ хэлсэгдэхээр хараалагдаһан асуудалнуудые бэлдэлгэдэ хабаадалсахыень дурадхаба. Тиихэдэ үбэлэй сагта городоо дулаагаар хангалгын асуудалнууд хэлсэгдэхэ үетэй һэн.

Городоо үһаар дутамаггүй болгохо, үбэлэй сагта гэр байрануудые дулаагаар хангалгые гуримтай һайн болгохо тухайда захянуудые һунгагшадынь үгэнхэй. Жэл ерэхэ бүхэндэ городойнь предприятинууд үйлэдбэриее үргэдхэжэ, хүдэлмэришэдэйнь тоогой улам олошоржо байхада, зониие һуудал байдалай талаар хангаха асуудалнууд горсоведэй депутадуудай урда олошоржол байдаг.

Депутадуудай ехэ оролдолго гаргаһанай ашаар, Сэлэнгэ мүрэнһөө хорин дүрбэн километр утатай үһанай соргонууд город тээшэ татагдажа эхилэнхэй. Хоёр жэл соо энэ барилга хүсэндөө ороходоо, үһаар дуталдаха саг одоошье усадхагдаха ёһотой.

Афанасий Антонович түрүүлэгшын дурадхалые арсабашьегүй —гүйсэдкомой гэшүүнэй энэ шухала асуудалда тон дүтөөр хабаадаагүйдэ хэн оролдохоб.

—Энэ талаар нэн түрүүндэ өөрынгөө хүдэлдэг автотранспортна предприятиингаа хүйтэнэй сагта хүдэлхэ үедөө хэр бэлдэжэ байһыень хаража үзэхэ болооб,—гэжэ депутат Шесточенко харюусаба. Тиигэһэнэй удаа үсэгэлдэр үдэшэ ерэһэн эхэнэрэй гүйлта тухайда түрүүлэгшэдэ мэдүүлжэ, байра байдалыень шэнжэлһэн олон гар табилгатай акт урдань табиба.

—Хүндэхэн байдалда ороһон хүн болоод байна, үхибүүдынь хайратай. Яажашье һаань, аргыень оложо, туһалжа үзэел даа,—гээд, депутат түрүүлэгшые ехэтэ гүйһан харасатай нюдөөр шэртэбэ.

Түрүүлэгшэ нэгэ үе дуугай һууба. Хүнүүдэй гүйлтада тоншье дүтэ сэдьхэлээр хандадаг депутадайнгаа эдэ үгэнүүдтэ сэхэ харюусаха таатай үгэнүүдые бэлээр олобогүй. Гортопто хүдэлдэг нэгэ айлай хуушарһан гэрээ заһахадань энэ депутадайнгаа эрилтэ горсоведэй зүгһөө туһаламжа хүргөөд һэн. Иимэрхүү янзын асуудалаар хэды олон хүнүүд тэдээндэ хандадаг бэ? Шэнэ гэртэ ороходо ээлжээгээ хүлеэһэн айлнууд нигээд олон.

Энэ дороо сэхэ харюу абажа шадахагүйгөө, Афанасий Антонович һайн ойлгожо байбашье:

—Зунай дулаахан саг һаань, нэгэ заа хүлеэмээр аргатай юм һэн бээз. Гансашье хоногой турша тэрээндэ бэрхэтэйшэг болонхой,—гэжэ тэрэ түрүүлэгшэдэ үглөөгүүр дахин орохоо мэдүүлбэ.

Хэдэн хоногой үнгэрһэн хойно ажалһаа гэртээ оройхон бусахадань, Клара Петровна урда урдынхиһаа налагай уриһаар, ехэл баяртайгаар угтажа байгаа һэн.

—Тээмэндэ манайхида ороһон эхэнэр ерээд, ехэ баяр хүргэбэ. Өөрөөшье һайн байратай болоһон шэнгеэр хүхеэлби,—гэбэ Клара Петровна.

Афанасий Антонович Шесточенко 1927 ондо Горький городто түрэһэн. Сэрэгэй албанда татагдажа, арбан табан жэл соо алба хэхэ үе соогоо жолоошон мэргэжэлтэй болоод, янза бүриин автомашинаар ябаа. 1960 ондо сэрэгэй албанһаа болиходоо, тусхай автотранспортна предприятида ажалда ороһон юм. Тэрэ сагһаа хойшо автомашина жолоодожо ябаһаар.

Тиимэ даа, һуурижан нютаггжаа. Һамганиинь, Клара Петровна медицинын хүдэлмэришэн байһан юм, мүнөө пенсидэ гараһан, «СССР-эй элүүрые хамгаалгын отличник» гэһэн тэмдэгтэй. Нэгэ хүбүүтэй, хоёр басагатай. Виктор хүбүүниинь Ивалгын гидромелиоративна техникум дүүргээд, мүнөө хүдэлжэ байдаг. Ехэ басаган Валентина педучилищи дүүргэжэ, багшын мэргэжэлтэй болонхой. Тэрэнэй удаадахи Надежда басаганиинь мүн лэ багша болохоёо Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ Буряадай пединститудай харин хэлэнүүдэй факультедтэ һурана.

—Хүдэлдэг предприятитнай хэр ехэ юм?

—Зуу гаран машинатай, хорин зургаан автобусуудайнь жолоошодой нэгэниинь би гээшэб. Тиихэдэ үшөө автобусой жолоошодой бригадир тушаалтай хүмби. Ниитын хүдэлмэри одоол яашахаб. Городской Соведэй депутат, гүйсэдхэхэ комитедэйнь гэшүүнби. Предприятиингаа нүхэдэй суудэй түрүүлэгшэ ашаб. Һара бүхэндэ шахуу энэ сүүднай элдэб асуудал шиидхэдэг юм. Ехэнхидээ ажал хүдэлмэриин журамай асуудалнууд эндэмнай хэлсэгдэдэг. Мүн баһа ниитын автоинспекторэй үнэмшэлгэтэйб...

Афанасий Антонович часаа хараба.

—Зай, үшөө юун бэ? Пассажирнуудаа һуулгаха сагни дүтэлхэнь ха... Шагналнууд гү? Яһалал бии даа. КПСС-эй райкомой, арадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдкомой, манайшье предприятинуудай үгэһэн Хүндэлэлэй грамотанууд олон. Буряадай автотранспортын управлениин Хүндэлэлэй самбарта фото-зурагни үлгэгдэнхэй агша. Коммунис ажалай ударник нэрэ зэргэтэйб. Намда эгээл дүтэ үнэтэй бүхы эдэ намда үзүүлэгдэһэн анхарал, шангууд, хүндэтэй нэрэ зэргэнүүд.

Тиибэшье минии мэргэжэл дээгүүр сэгнэһэн «харгыда аюул хохидолгүй хүдэлмэриин» 2-дохи, 3-дахи шатын тэмдэгүүдни һанаа сэдьхэлдэмни тоншье дүтөөр һанагдадаг.

Городойнгоо арадай депутадуудай Соведэй хоёр зарлалда удаа дараалуулан һунгагданхай байнаб. Зоной этигэмжэ бэелүүлхэ үүргэтэй байхада һанаагаа табиха юумэн одоол яашахаб даа.

..Ажабайдалдамнай олон харгынууд урдамнай зурыдаг. Тэдээн сооһоо өөрынгөө зүргэ танижа, ганзага ниилүүлэн ябаха гээшэ энэ наһанай жаргал ёһотой. Үдэр бүхэндэ районойнгоо харгыгаар автобусоо жолоодоходоо, нютаг зонтоео ходол суг, нэгэл тээшээ зориһон замаар дабшадаг мэтэ мэдэрэлдэ абтадагаа Афанасий Антоновичын үнэн зүрхэнһөө мэдэрдэгынь ехэл һайшаалтайл даа.

М. БАТОИН.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. А. Шесточенко.

Авторай фото.

«АЯ ГАНГЫН» ЭЗЭН ЭХЭНЭР

Бэшүүрэй районой Шэбэртэ нютаг тухай дуулаагүй хүн поэзидэ дуратайшуулай дунда үгы шахуу ёһотой. Энэ нютагһаа манай буряад уран зохёолшод Дондок Улзытуев, Цырен-Дондок Хамаев гэгшэд урган гараһан намтартай. Тиимэһээ энэ нютагайхидай хүн бүхэниинь жэнхэни буряад хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн литератураар дэмы бэшэ һонирходог, суута хүбүүдэйнгээ нэрээр омогорхожо, нэрыень, бэшэһэн номуудыень мүнхэлхэ гэжэ оролдожо ябадаг.

Мүнөө уран зохёол тухай бэшэ, харин поэт Дондок Улзытуевай номой гаршагаар нэрлэгдэһэн «Ая ганга» гэжэ хүүгэдэй ясли-сад тухай, тэрэнэй эзэн эхэнэр гэхэ гү, али саадые даагша, хүмүүжүүлэгшэ Галина Бадмаевна Манзаева тухай хөөрэхэ хүсэл бии.

«Ая ганга» район соогоо хүүгэдэй эгээл эрхим ясли-сад гэжэ тоологдодог. Юундэб гэхэдэ, эндэ һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри нютагай эрхим ажалшадай, дайнай болон ажалай ветерануудай үльгэр жэшээ дээрэ ябуулагдадаг. Хүүгэдые бага наһанһаань хойшо ажалда дуратайгаар, урагшаа һанаатайгаар, гоё һайханиие ойлгохо сэдьхэлтэйгээр һургаха, хүмүүжүүлхэ гээшэ гол зорилгомнай гэжэ Галина Бадмаевна тоолодог. Үхибүүд һургуулида ошоходоо, һайн хүмүүжэлгэтэй, тобшолон хэлэбэл, ганса һайн мууе илгаха аргатай бэшэ, харин өөрын бодолтой, ажабайдалайнгаа эхин һургаалтай болоһон байха ёһотой гээд саадайнгаа хүдэлмэрилэгшэдтэ хододоо тэрэ хэлэдэг. Ойлгуулдаг заншалтай юм. Тиимэһээ саадай коллектив эбтэй эетэйгээр хүдэлдэг, тэрээнэйнгээ ашаар зориһондоо хүрэжэ шададаг юм.

— Галина Бадмаевнада ганса ажалай талаар бэшэ, мүн ажаһуудалай ямаршье асуудалаар зүбшэлдэхээ дүтэлхэдэ, эхэшни мэтээр һанаагаа зобожо гү, али амжалтаар шни омогорхон баярлажа шададаг хүн һэн тула. заабол һанаа сэдьхэлыеш тэгшэлжэ, ойлгонгүй ябаһан юумыеш тоб байса ойлгуулаад табидаг юм, — гэжэ саадай залуу хүмүүжүүлэгшэ Нина Эрдынеева хөөрэнэ.

Зүб даа. Эдир наһанһаа багша болохо гэжэ хүсэжэ ябаһан. энэ хүсэлөө бэелүүлжэ, наһанайнгаа нангин уялга болгожо шадаһан эхэнэрэй ажабайдал эндэһээл, хүнүүдэй хоорондохи хани харилсаанһаа эхиеэ абана бшуу. Тэрэ найман үхибүүтэй гэр бүлын эгээл ехэнь юм. Дунда һургуули дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр 1957 ондо Улаан-Үдын багшанарай училищиие дүүргэжэ. арбаад жэлэй турша эхин классуудта багшалаа. Эгээл эндэ хүүгэдые хүмүүжүүлхэ, һургаха хүшэр хүндэ мэргэжэлтэеэ тэрэ тон дүтөөр танилсаа һэн. Тэрэ тэһээр олохон жэл үнгэрөө. Галина Бадмаевна мүнөө өөрөө гэр бүлэтэй болонхой, Люда Эрдэни гэжэ нэрэтэй хүбүүн басаган хоёрынь Эрхүүгэй университедтэ һурана, харин Хэшэгтэ хүбүүниинь 9-дэхи класста, одхон басаган Дулмаадайнь 2-дохи класста эрхимээр һуража байнхай.

Г. Б. Манзаева имагтал өөрынгөө ажалда шалгардаг бэшэ, харин ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг хүн. Тэрэ нютагайнгаа эхэнэрнүүдэй соведэй гэшүүн, түрэлхидэй комитедэй түрүүлэгшэ мүн. Тиимэһээ Шэбэртэдэ үнгэргэгдэһэн хүүгэдтэ хабаатай ямар нэгэн хэмжээ ябуулгануудта Галина Бадмаевна хабаадалсаагүй гэжэ байгаагүй юм.

Г. РАДНАЕВА.

СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ

ШАДАБАРИ-ТАЙШУУЛ ШАЛГАРБА

Улаан-Үдэ хотын ажалшадай амардаг, сэнгэдэг Дээдэ-Онгостойдо эдэ үдэрнүүдтэ Буряадай АССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын подразделенинууд болон районуудһаа ерэһэн спортсменууд милициин хүдэлмэрилэгшэдэй дунда үнгэргэгдэһэн олон зүйлэй мүрысөөн хоёр үдэрэй туршада үнгэрэгбэ. Заншалта болоһон энэ мүрысөөндэ хорин командын спортсменууд хабаадаа.

Милициин хүдэлмэрилэгшэдэй дунда үнгэргэгдэдэг болоһон олон зүйлэй мүрысөөнэй программада пистоледээр сагаалса буудаха, мотоциклаар эстафетэ дамжуулха ба орёо хүндэ зүргэ гаталха, противогаз зүүгээд урилдаха ба медицинскэ түрүүшын туһаламжа үзүүлхэ, усалай болоһон газарта хулгайшанай үлөөһэн мүр сараа зүбөөр тодоруулха ба МВД-гэй дежурнатай радиогоор хөөрэлдэжэ үрдихэ, самбо барилдаанай дүрэ хэрэглэн аюултай гэм хэгшые барижа абаха гэхэ мэтэ олон зүйлэй упражненинүүд оруулагдаһан байгаа.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр эдэнэр пистоледээр сагаалса буудаһан байна. Эндэ Железнодорожно райгүйсэдкомой дотоодын хэрэгүүдэй таһагай спортсменууд дүн хамта 205 очко абажа, түрүү һүүри эзэлбэ.

Хоёрдохи үдэрынь спортсменүүдэй дунда ёһотойл шанга тулалдаатай мүрысөөн болоо. Илангаяа усалай болоһон газарта хулгайшанай үлөөһэн мүр сараа зүбөөр тодоруулха зорилготой упражнени олоной анхарал татаа. Эндэ Железнодорожно районой түлөөлэгшэ Дегтярев гэгшэ һүбэлгэн бэрхэ, хурса ухаатай байһаараа шалгарба. Харин орёо хүндэ зүргэ гаталалгаар болоһон мүрысөөндэ түймэр сарагшадай таһагай түлөөлэгшэ Некмодов, мотоциклаар урилдаанай үнгэргэгдэхэдэ, бэлэдхэл һайнтай Кабанскын районой команда хараалагдаһан зайгаа 18 минута 6 секунда соо гаталжа, түрүү һүүрида гараа.

Хоёр үдэрэй туршада үргэлжэлһэн мүрысөөнэй дүн гаргахада, Железнодорожно райгүйсэдкомой дотоодын хэрэгүүдэй таһагай команда түрүү һүүри эзэлжэ, Буряадай АССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын дамжуулгын кубокта хүртэбэ. Удаадахи хоёр һүүриие МВД-гэй нэгэдэхи. Кабанскын районой команданууд эзэлһэн байна.

Н. ИВАНОВ.

ХУРДАН СҮЛХЭ ХҮБҮҮН

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай республикын хүнгэн атледүүд ехэ амжалта,илалта түйлажа, Буряад оронoo холо саагуур суурхуулаа. СССР-эй спортын арба гаран мастер, уласхоорондын классай спортын гурбан мастер хүмүүжүүлэгдэһэн байна.

Улаан-Үдын индустриально-педагогическа техникумэй һурагша, уласхоорондын классай спортын мастер Павел Яковлев нёдондо жэл Москвада үнгэргэгдэһэн Олимпиадада хабаадаһан, Буряадай багшанарай институдай студентка, уласхоорондын классай спортын мастер Татьяна Позднякова командагаа дэлхэйн кубокта хүртэһэн. 3 мянган метрэй урилдаанда СССР-эй чемпионка болоһон, тус институдай студентка Надежда Виноградова хүнгэн атлетикын долоон зүйлөөр дэлхэйн рекорд тогтооһон байгаа. Нигэжэ хүнгэн атледүүднай республикынгаа спортын нэрэ хүндые улам дээшэлүүлнэ. Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй спортклубай физкультурын инструктор, спортын мастер Владимир Дульянинов эдэнэй нэгэниинь болоно.

В. Дульянинов арбаад жэлэй турша соо хүнгэн атлетикэ эрхилжэ байнхай. Энэ үе соо тэрэ спортын ехэ зам гаталаа. Эсэхэ сусахые мэдэхэгүй байһан дээрэһээ тэрэ түрүүшын үдэрһөө холын зайнуудта—5, 10, 20 болон 30 километртэ—урилдадаг һэн. Он жэлэй үнгэрхэ бүри тэрэнэй мэргэжэл шадабари дээшэлжэ, амжалтануудые түйлажа захалһан юм.

Үндэр, хүдэр бэетэй, бодолтой хурса нюдэтэй, харабтар шарайтай хүбүүн гурбан жэлэй урда тэр бүхэсоюзна мүрысөөндэ хабаадахадаа, гурбадахи һуури эзэлжэ, бронзо медаляар шагнагдаа һэн. Тиихэдэ тренернүүд болон мэргэжэлтэдэй анхарал татаа бшуу.

В. Дульянинов түбшэн даруу зантай, олон үгэгүй хүн юм. Тэрэ эрмэлзэл ехэтэй, нугаршагүй зоригтой байһанаа ехэ ехэ мүрысөөнүүдтэ гэршэлэн харуулһан байгаа.

«Локомотив» бүлгэмэй Түбэй соведэй мүрысөөндэ урданда жэл хабаадахадаа, тэрэ илалта түйлажа, СССР-эй спортын мастерай норматив дүүргээ һэн. Үнгэрэгшэ жэл тэрээндэ илангаяа амжалтатай, урагшатай байгаа гэхэдэ алдуу болохогүй. Ушарынь гэхэдэ, «Труд» газетын шанда хүртэхын түлөө 30 километртэ урилдаанай уласхоорондын мүрысөөн Москвада үнгэргэгдэбэ. Дэлхэйн хэдэн орониудай 270 гаран хурдан сүлхэ атледүүд соохоо онсо шалгаржа, тэрэ илажа гараад, «Труд» газетын дурасхаалта шанда хүртэһэн юм.

Владимир Дульянинов «Локомотив» бүлгэмэй Түбэй соведэй хоёр дахин чемпион болонхой. Тиихэдэ нютагайнгаа алдар суута сэрэгшэ —Советскэ Союзай Герой гвардиин полковник В. Б. Борсоевой дурасхаалда жэл бүри Илалтын үдэр Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдэдэг 20 километрэй заншалта урилдаанда тэрэ хоёр дахин түрүү һүүри эзэлһэн намтартай. Элэ бүхы амжалта, илалтанууд В. Дульяниновай ажалша бүхэриг, оролдосотой нэтэрүү. Урдаа табиһан зорилгодоо заабол хүрэхэ гэһэн ехэ хүсэл эрмэлзэлтэй байһанай үрэ дүн болоно.

Түмэр замшалай дунда уласхоорондын ехэ мүрысөөн һаяхан ГДР-эй Дрезден хотодо үнгэргэгдэбэ. Дэлхэйн 20 гаран оронoй 500-гаад хүнгэн атледүүд хабаадажа, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлһэн байха юм.

СССР-эй эхэнэрнүүдэй болон эрэшүүлэй суглуулагдамал команданууд эндэ илалта түйлаба. Эхэнэрнүүдэй урилдаанда ГДР-эй болон Румыниин, эрэшүүл соохоо Венгриин болон ГДР-эй суглуулагдамал команданууд уласхоорондын һууринуудта гараа. Эндэ 10.000 метрэй урилдаанда В. Дульянинов оронойнгоо түмэр замшалай суглуулагдамал командые түлөөлхэдөө, 30 минута 23 секунда саг харуулжа, дүрбэдэхи һуури эзэлээд, энэ илалтада ехэ хубитаяа оруулһан байна.

В. Дульянинов марафоной урилдаанда—42.195 километр—хабаадахадаа, яһала үндэр үрэ дүн харуулжа, хурдан сүлхэ байһанаа гэршэлдэг юм. Нигэжэ һанаһанаа бэелүүлхэ, һарбайһанаа абаха хүсэлэнтэй манай бэрхэ атлет бүхэроссин, бүхэсоюзна мүрысөөнүүдтэ амжалта, илалта түйлана. Владимир ехэ хараа түсэбүүдтэй. Түмэр замшадай дунда Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө ерэхэ жэлдэ үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ хабаадаха байна. Энээнэй тула тэрэ эршэмтэйгээр һуралсал һорилго хэжэ, олон мянган километр гаталха болоно бшуу.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Дульянинов.

М. СУТУРИНАЙ фото.

ИЛАЛТАТАЙ БУСАБА

«Локомотив» бүлгэмэй түбэй Соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Гомель хотодо боложо дүүрэбэ. Дүрэ бүляалдалгын барилдаагаар түмэр замшадай дунда үнгэргэгдэһэн ехэ мүрысөөндэ Зүүн Сибириин, Хойто-Кавказай, Москвагай, Дунда-Азиин оронойнгай бусад түмэр харгын түлөөлэгшэд хабаадаһан байна.

Хэдэн үдэрэй туршада үргэлжэлһэн мүрысөөнэй дүн гаргахада, Хойто-Кавказай түмэр замай команда түрүү һуури эзэлээ. Белоруссиин ССР-эй болон Московско областиин түмэр замшад удаадахи хоёр, харин манай Улаан-Үдын «Локомотивай» команда тэбэдахи һуури эзэлһэн байба. Энэ мүрысөөндэ республикынгаа нэрэ соло хамгаалагшадай дундаһаа Цыденжап Гулгенов, Виктор Минульшинов, Жаргал Сосоров гэгшэд түрүү һууринуудай нэгые эзэлжэ гараа. Эндэ 57 килограммай шэгнүүртэ барилдаһан нютагаймнай хүбүүн Цыденжап Гулгенов Белоруссиин ССР-эй бүхэ Чимачик, Дунда-Азиин Радженов, Азербайджанай ССР-эй Мамедов гэгшэдые диилэжэ гараһан байгаа. Харин түгэсхэлэй барилдаан дээрэ Гулгенов Хойто Осетиин Дзапаровые 13:4 гэһэн тоотойгоор илажа гараха юм.

—Мүрысөөндэ эрхимлэһэн командымнай гэшүүн, СССР-эй спортын мастер Цыденжап Гулгенов дэлхэйн табан удаа чемпион болоһон Али Алиевай шанда хүртэхын түлөө Харьков хотодо болохо уласхоорондын мүрысөөндэ хабаадаха болонхой. Мүнөө һуралсал-һорилго гаража эхилбэ,—гэжэ тренер В. И. Ножиков хөөрэнэ.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Алмаха, арьбалха гээшэ коммунис шэнжэ мүн»—түрүү бэшэг. «Республикын ажалай үдэр» — тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. Таряа хуряалга ба тэжээл бэлэдхэлгын асуудалда зорюулагдаһан материалнуудай суглуулбари. «Үг дамжан ерэһэн мэргэжэл» — Ивалгын ОПХ-гай комбайнер В. Таракановскиин статья.

Хоёрдохи хуудаһанда. «БАМ-ай эдеэ хоолой бааза» —Хойто-Байгалай районой партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаанһаа тоосоон. «Сагые ахин хүдэлхэ—манай зорилго» —В. Чулиин Байгал дээрэһээ бэшэһэн репортажай үргэлжэлэл. «Экологиин талаар шиидхэхэ эгээн шухала асуудал» — АПН-эй материал. «Түрэл орон доторнай» —ТАСС-ай суглуулбариһаа.

Гурбадахи хуудаһанда. «Хуушан гэрэй домог» — ТАСС-ай материал. «Уласхоорондын шэнжэлэл». «Бүмбэрсэг дэлхэйн һонин» —ТАСС-ай корреспондентнүүдэй хилын саанаһаа эльгээһэн материалнуудай суглуулбариһаа. Уласхоорондын асуудалаар тэмдэглэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Патриот» гэжэ тематическа хуудаһанай материалнуудай суглуулбари. «ГАИ-гай экран». Орон доторхи соёлой һонин тухай хөөрэһэн ТАСС-ай мэдээсэлнүүд. Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40—Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — Киров городой хүбүүдэй хоор дуулаха. 10.55 — Үхибүүдтэ. «Мушкетеры 4а» — фильм. 11.35 —«Ан амитанай ажамидарал». 12.35 — Шэнэ һонин. 15.15 —Шэнэ һонин. 15.30 —«Шинии ажал — шинии амжалтанууд» — кинопрограмма. 16.40 — «Ород хэлэн». 17.10 —«Телестадион». 17.40 — Кабардино-Балкарска АССР-эй «Кабардинка» гэжэ хатарай ансамблиин концерт. 18.25 — Хүндэ атлетикээр дэлхэйн ба Европын чемпионат.

Улаан-Үдэ. 18.45 —«Байгал» (буряадаар). 19.05 —«Саяан»— «Хүдөө нютагуудта халуун хаһа эхилэнхэй». 19.25—«Поэт ба революци» — киноочерк.

Орбита. 19.45 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ». 20.00—Неедлын нэрэмжэтэ Гүрэнэй дуу ба хатарай ансамблиин концерт. (ЧССР). 20.25 —«КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө» 20.55 —«Ждите Джона Графтона» — уран һайханай телефильм (1 сери). 22.00 — «Время». 22.35 —Горькиин нэрэмжэтэ түбэй паркда болоһон залуушуулай үдэшэ. Милициин залуу хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзалга.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 —«Твардовскиин бага наһан» —баримтата фильм. 13.20 —«Шатарай һургуули». Эхилэн наадагшадай, разряднинуудэй классай һурагшадай оролто дамжуулга. 13.50 — «Совет гүрэнэй ба эрхын эшэ үндэһэн». 8 кл. «СССР-эй Конституци — манай ажабайдалай үндэһэн хуули». 14.20— «А. Н. Островскиин ажабайдал». 1-дэхи, 2-дохи дамжуулганууд. 16.30—«Совет уран зураг». В. А. Фаворскиин мастерской-до. 17.30 —«Багшада —экран». Түүхэ. 4 кл. «Москва—Эхэ оронойнгай ниислэл».

Улаан-Үдэ. 18.00 — «Зунаа дурсан дуудая». 18.20—«Революци үргэлжэлһөөр» —киноочерк.

Орбита. 18.45 — Пропагандист тухай үгэ» — телеочерк. 19.15 — «Хүхюу нотохонууд».

Улаан-Үдэ. 19.45 — Соносхолнууд. 19.55 —«Береги этот вечный свет» — баримтата фильм.

Орбита. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». «Погремушка и бусинка» — мультфильм. 21.15 — Баскетболоор Европын чемпионат. Эхэнэрнүүд. 22.00 —«Время». 22.35 —«Семь коротких лет инженера Хагары»—уран һайханай фильм (1 сери) (ЧССР). 23.50 — Баримтата фильм. 00.05— Юниорнуудай дунда футболоор Европын чемпионат. СССР—Турци.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай сэлмэлгэтэй, бүрхэлгэтэй байха. Зарим нютагуудта саг зуура бороо ороxo. Баруун-хойноһоо секундын 6—11 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Үдэртөө 7—12 градус дулаан болохо.

Республикымнай ниислэл Улаан-Үдэдэ шииг нойтон орохогүй. Баруун хойноһоо секундын 6—11 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Үдэртөө 9—11 градус дулаан болохоор хүлеэгдэнэ.

Сентябриин 23—24-нэй үдэрнүүдтэ сэлмэлгэтэй, бүрхэлгэтэй байха, хойто районуудта, Байгалай хойто эрьеын нютагуудта шииг нойтон орохогүй. Бусад районуудта саг зуура бороо орохоор хүлеэгдэнэ. Баруун тээһээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Һуниндөө 0—5 градус хүйтэн хонохо.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖ

«Спортлотонуудай» сентябриин 19-дэ үнгэргэгдэһэн 38-дахи тираж.

«49-һөө 6 ень тааха»: 21—тамаралга, 29—стендовэ буудалга, 40—бадминтон, 42—үһанай-санын спорт, 44—мотоспорт, 45—столой теннис.

«36 һаа 5-ень тааха»: 1—баскетбол, 10—үһан дээрэ бүмбэгөөр наадалга, 16—мори урилдаан, 17— конькигаар урилдалгын спорт, 27—һур харбалга.

(ТАСС).

УНШАГТЫ һОНИРХОХОО БАЙХАТ

СУВОРОВОЙ БАШНИ... һОНИРХОЛТОЙ ЗҮЙЛ

ВЕЛОСИПЕДЭЭР СИБИРЬ РУУ АЯНШАЛБА

ҮНЭТЭ ШУХАГ ОЛДОО

ХУРГААРАА... СУРХАЙ БАРИБА

(ТАСС).

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2.54.54, приемная —2.54.93, зам. редактора—2.68.08, зам. редактора—2.62.62, отв. секретарь — 2.50.52, секретариат—2.66.76 отделы: партийной жизни—2.60.91, пропаганды—2.56.23, промышленности и строительства—2.61.35, сельского хозяйства—2.64.36, 2.63.86, советского строительства и быта—2.69.58, культуры и школ—2.60.21, информации—2.34.05, перевод—2.54.95, писем и селькоров—2.67.81, корректорская—2.35.95, машинное бюро—2.57.63, фотолаборатория—2.33.61, отдел объявлений—2.65.54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.

Н-01740 Заказ № 219. Индекс